

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A
REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ
BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2008

Lucie Kašpírková

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A
REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ
BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**PACHATELÉ MRAVNOSTNÍCH TRESTNÝCH
ČINŮ**

Autor práce: Lucie Kašpírková

Studijní obor: Regionální studia

Forma studia: PS – Mezinárodní a teritoriální studia

Vedoucí práce: Mgr. Petra Adamová, prof. Dr. Josef DolistaPh.
D, Th. D.

2008

Děkuji vedoucím bakalářské práce Mgr. Petře Adamové a prof. Dr. Josefu Dolistovi Ph. D, Th. D. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala sama s využitím uvedených pramenů literatury.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna ke studijním účelům.

Obsah

ÚVOD	6
1. TRESTNÝ ČIN A PACHATELÉ TRESTNÉHO ČINU	7
1.1 POJEM TRESTNÝ ČIN	7
1.2 PACHATELÉ TRESTNÝCH ČINŮ.....	8
1.2.1 <i>Pachatelé sexuálního zneužívání dětí</i>	9
1.2.2 <i>Pachatelé sériového násilí</i>	10
1.2.3 <i>Pachatelé s poruchou osobnosti páchající mravnostní trestné činy</i>	11
1.2.4 <i>Ženy, jako pachatelé trestných činů</i>	12
2. OBECNÉ POPSÁNÍ PROBLÉMU PORUCHY OSOBNOSTI, ZÁKLADNÍ TYPY	13
2.1 CO JE TO OSOBNOST?	13
2.2 PORUCHA OSOBNOSTI	14
2.3 HLAVNÍ TYPY PORUCHY OSOBNOSTI	15
2.3.1 <i>Paranoidní porucha osobnosti</i>	15
2.3.2 <i>Schizoidní porucha osobnosti</i>	16
2.3.3 <i>Disociální osobnost</i>	17
2.3.4 <i>Emočně nestabilní porucha osobnosti</i>	18
2.3.5 <i>Narcistická porucha osobnosti</i>	18
2.3.6 <i>Závislá porucha osobnosti</i>	19
3. DIAGNOSTIKA SEXUÁLNÍ DEVIACE A SEXUÁLNÍ DELIKVENCE	19
3.1 SEXUÁLNÍ DEVIACE A SEXUÁLNÍ DELIKVENCE	19
3.2 VÝVOJ SEXUÁLNÍCH DEVIANTŮ	22
4. TYPY SEXUÁLNÍCH DEVIACÍ	26
4.1 SEXUÁLNÍ DEVIACE.....	26
4.2 DEVIACE V AKTIVITĚ	27
4.2.1 <i>Voyeurismus</i>	27
4.2.2 <i>Exhibicionismus</i>	28
4.2.2.1 <i>Pachatelé exhibicionismu</i>	29
4.2.3 <i>Frotérismus</i>	30
4.2.3.1 <i>Tušerství</i>	31
4.2.5 <i>Patologická sexuální agresivita</i>	31
4.2.5.1 <i>Pachatelé sexuálních agresí</i>	32
4.2.6 <i>Agresivní sadismus</i>	34
4.2.6.1 <i>Agresivní sadisté</i>	34
4.2.7 <i>Sadismus a masochismus</i>	36
4.3 DEVIACE V OBJEKTU	38
4.3.1 <i>Pedofilie</i>	38
4.3.1.1 <i>Pachatelé trestného činu pedofilie</i>	38
4.3.1.2 <i>Incest</i>	40
4.3.2 <i>Fetišismus</i>	41
4.3.3 <i>Transvestitismus</i>	42
ZÁVĚR	44
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	46
PŘÍLOHY	48
ABSTRAKT	52
ABSTRACT	CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.

Úvod

Tato práce je nazvána *Pachatelé mravnostních trestných činů*. Páchání mravnostních trestných činů je podle mého názoru jedním z vůbec nejhorších pácháních trestných činů současně i minulé doby. Tyto činy podtrhují lidskou důstojnost a většina obětí se cítí být ponížena a ne vždy je schopna adaptovat se zpátky do normálního života.

Cílem bude porovnání zda-li se více dopouštějí trestné činnosti lidé s poruchy osobnosti nebo osoby vážně psychicky nemocné. Ve druhé kapitole uvádím základní typy poruch osobnosti, základní výklad pojmu osobnost a stejně tak i obecné popsání vzniku poruchy osobnosti.

V úvodních kapitolách se budu zabývat popsáním pachatele jako takového, všeobecná charakteristika, u jakých typů osobností se dá předpokládat spáchání trestného činu. Zda-li dispozice páchání trestného činu jsou vrozené nebo je člověk získává postupem času či sociálním nebo rodinným vlivem. Hlavní zaměření věnuji pachatelům mravnostních trestných činů.

Základem bude uvedení do pojmů trestný čin a pachatelé trestné činnosti. Dále popsání zda-li se mravnostních trestných činů a trestných činů vůbec dopouštějí více muži nebo ženy, za jakých okolností a o jaké trestné činy či sexuální delikvence jde.

Převážná část práce je zaměřena na popis sexuálních delikvencí a to i jak tyto delikvence vznikají, kde je jejich původ a počátek. Zda-li se člověk stává delikventem v průběhu svého života nebo již při prvním vývoji. U sexuálních deviací se seznámíme také se způsoby páchání, charakteristika pachatele, zda-li je pro pachatele typické, být postižen nějakou poruchou osobnosti po případě jakou.

Pro vypracování a sestavení různých částí, kapitol a podkapitol jsem se držela hlavně odborné literatury, ve které si myslím, že problém sexuální deviace je velice dobře popsán a rozepsán a to zejména (Weiss 2002), otázky ohledně kriminologie a to zejména mravnostní kriminalistiky, pojem pachatel jako takový i srovnání a porovnání díky grafům jsem získala hlavně díky autorům Novotný O., Zapletal J.

Ke zpracování své práce jsem použila metodu zejména komparativní, analytikou a statistickou.

Pro větší představivost podílů kriminality na páchání mravnostních trestných činů je v práci uvedeno několik grafů a tabulek. Pro srovnání pácháních mravnostních

trestných činů osob s poruchy osobnosti bohužel ještě nebyly žádné statistiky vypracovány, proto jsem se držela jiných srovnávacích metod.

1. Trestný čin a pachatelé trestného činu

1.1 Pojem trestný čin

Kromě intenzity a vážnosti trestné činnosti, je právě z psychologického hlediska závažné rozlišení na úmyslnou a neúmyslnou trestnou činnost.¹ Existuje celá řada trestných činů, některé jsou více vážné, některé zase méně. V určitých případech je těžké rozhodnout o závažnosti samotného trestného činu. Ve své práci jsem se zaměřila na mravnostní trestné činy.

Mravnostní trestné činy patří podle svého charakteru mezi jedny z nejzávažnějších trestných činů. Společnou charakteristikou pro páchání mravnostních trestných činů, je jejich spjatost s pohlavním pudem.

Mravnostní trestné činy, zejména tzv. sexuální kriminality jsou zařazeny ve 2. oddílu hlavy VIII. zvláštní části trestního zákona, kam zákonodárce řadí trestné činy proti lidské důstojnosti (§ 241 TZ – znásilnění, § 242, 243 TZ – pohlavní zneužívání, § 245 TZ soulož mezi příbuznými). Povahu sexuálních trestních činů mohou mít i některé případy trestného činu výtržnictví podle § 202 TZ (případy sexuálního exhibicionismu) nebo § 205 TZ ohrožování mravnosti.

Dále kriminalita spojená s prostitucí, která již není považována za trestnou činnost, jejíž příslušné skutkové podstaty jsou zařazeny v hlavě V. zvláštní části trestního zákona mezi trestnými činy hrubě narušujícími občanské soužití (kuplířství - § 204 TZ), ve druhém oddílu hlavy VIII. mezi trestnými činy proti lidské důstojnosti (obchodování s lidmi za účelem pohlavního styku - § 246 TZ), nadále také mezi trestnými činy proti životu a zdraví v hlavě VII. (ohrožování pohlavní nemocí - § 226 TZ).

¹NEVŘALA J. *Forenzní psychologie, vybraná témata*. 1. vyd. Ostravská univerzita v Ostravě 2003, 9 s. ISBN80-7042-260-2

Na mravnostní kriminalitě se nejvíce podílejí trestné činy – pohlavní zneužívání (§ 242, 243 TZ – 49,4%) a znásilnění (§ 241 TZ – 31,9%). (Graf I)

U sexuálních trestných činů se většinou jedná o pachatele s deviantním sexuálním chováním, kterým se dále budeme zabývat v dalších kapitolách. Sexuální trestné činy velkou částí zasahují nejen do oblasti důstojnosti člověka, ale také do sféry vývoje mládeže.

Podle Grafu II, ale můžeme konstatovat, že míra objasněnosti u mravnostních trestních činů je poměrně vysoká a výrazně se nemění v roce (2002 činila 83,9%). Dříve, před novelizací trestního zákona po roce 1989 měl největší podíl na mravnostní kriminalitě trestný čin příživnictví (§ 203 TZ), který byl legislativní změnou k 1. 7. 1990 zrušen. Podíl příživnictví na mravnostní kriminalitě byl v roce 1989 vyjádřen 68,5%. Proto s přihlédnutím k těmto skutečnostem můžeme mravnostní kriminalitu označit jako stagnující, která není ovlivňována probíhajícími sociálními změnami.

1.2 Pachatelé trestných činů

..

Pachatel je jedním ze základních prvků procesu kriminogeneze. *Kriminologie pod pojmem pachatelé chápe nejen osoby, které se dopustily činů označených zákonem jako trestné činy, ale i některé osoby, které činné v trestním řízení trestně nestíhají.*² Do kategorie pachatelé trestného činu můžeme také zařadit jedince, kteří svým věkem nebo stavem vědomí přesahují rámec vymezený trestným právem (děti). Dále se jedná o jedince, kteří si již trest za spáchaný trestný čin odpykali, ale i jedinci označovaní jako potenciální pachatelé trestných činů. Pachatelem je také jedinec, který se vyznačuje tzv. sociálněpatologickým chováním (narkomani, prostitutky, chorobní hráči, atd.)

Pachatele trestných činů můžeme podle určitých znaků či souboru znaků rozčlenit do skupin, z nichž každou lze charakterizovat podle určitého modelu, prototypu, typu. Mezi typologie vycházející především z biologických aspektů osobnosti patří mimo jiné teorie tzv. kriminální antropologie. Osobnost podle těchto typologií formují vlastnosti předávané dědičně.

² NOVOTNÝ O., ZAPLETAL J., a kol. *Kriminologie*. 2., přeprac. Vyd. Praha: ASPI Publishing 2004, 113 s. ISBN 80-7357-026-2

Do této typologie se rovněž řadí „Specifická porucha osobnosti, která je diagnostikována jako porucha osobnosti. *Obvykle je psychopatická osobnost charakterizována jako disharmonická osobnost s abnormálními rysy, jejíž některé projevy mohou vést až ke kriminálnímu jednání. Bývá tomu tak u paranoidní poruchy, poruchy projevující se nestálostí, dissociální poruchy.*³

Pachatele můžeme rozdělit do mnoha dalších typologií, jako je např. socializovaný typ (ve společnosti vystupuje jako zcela normální, i když na první dojem působí málo informovaně), neurotický typ (jeho osobnost je nápadná tím, že se v ní vyskytují větší či menší neurotické poruchy) a psychopatický typ.

Psychopaté bývají ve svém okolí považováni za podivíny. Můžeme se rovněž setkat s termínem sociopat (odmítání, nerespektování a porušování různých sociálních norem).

Dalšími typy pachatelů trestných činů mohou být mentálně nedostačivý typ (pachatel se vyznačuje nízkou inteligencí) nebo psychotický typ (pachatel, který v době spáchání trestného činu trpí psychózou, jedná se většinou o násilné trestné činy).

1.2.1 Pachatelé sexuálního zneužívání dětí

Pachatelé sexuálního zneužívání dětí tvoří jednotnou, charakteristicky vyhrazenou skupinu osob.⁴ Většinou pocházejí z jiných společenských vrstev, mají různou úroveň vzdělání, rozdílné profese. Jsou mezi nimi jednotlivci s vysokou i nízkou inteligencí. Mohou se projevovat přátelsky a stejně tak mohou okolí připadat podivínsky a samotářsky. Je pravděpodobné, že většina pedofilních mužů nikdy nevyhledá lékaře ani sexuálního poradce. Jejich zaměření jim nemusí v celém životě činit větší potíže.⁵

³ NOVOTNÝ O., ZAPLETAL J., a kol. *Kriminologie*. 2., přeprac. Vyd. Praha: ASPI Publishing, 2004, 116-117 s. ISBN 80-7357-026-2

⁴ ČÍRTKOVÁ L. *Kriminální psychologie*. 1. vyd. Praha: EUROUNION, s. r. o. 1998, 72 s. ISBN 80-85858-70-3

⁵ WEISS P. a kol. *Sexuální zneužívání dětí*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2005, 19 s. ISBN 80-247-0929-5

Někteří pachatelé začnou preferovat nezletilou osobu, tedy dítě jako objekt svého sexuálního zájmu na základě životních zkušeností (rozvod, ztráta zaměstnání, úmrtí partnera), jiní trpí sexuální deviací – pedofilii již od počátku psychického vývoje. Určitá skupina k uspokojení potřebuje také použití sadomasochistických prvků. Jiní se zase k násilí odebírají pokud není jiné možnosti. V tomto případě se jedná buď o pachatele nedevariantní, u nichž porucha spočívá spíše v oblasti osobnostní či charakterové nebo se jedná o pachatele deviantní – jsou to většinou pedofilně orientovaní sexuální agresori či pedofilní sadisté (tedy jedinci s kombinovanou deviací).

Zneužívání dětskou obětí silně poškozuje po psychické stránce, u většiny dětí přetrvávají dlouhodobé nepříznivé následky. *Pravděpodobnost recidivy je u pachatelů obecně vysoká, jejich náprava je obtížná, terapie zatím nepřináší spolehlivé odstranění sexuálního zájmu o děti.*⁶

1.2.2 Pachatelé sériového násilí

V takovémto případě se jedná většinou o pachatele, který dlouhou dobu před činem sprádají sadistické představy a fantazie, které jim přinášejí uspokojení. Fantazie a snění se postupně dostávají do popředí pachatelovi osobnosti. *V pozadí kriminálního jednání jsou tedy agresivní fantazie, nikoli sexuální potřeby.*⁷ V osobnosti pachatele se rozprostírá touha být silným a mocným a zcela ovládnout obět.

Může být velká možnost, že pachatel byl v dětství nějakým způsobem týrán, mohlo to být nepřátelství v rodině nebo i sexuální zneužívání.

⁶ WEISS P. a kol. *Sexuální zneužívání dětí*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing a. s. 2005, 16 s. ISBN 80-247-0929-5

⁷ ČÍRTKOVÁ L. *Kriminální psychologie*. 1. vyd. Praha: EUROUNION, s. r. o. 1998, 73 s. ISBN 80-85858-70-3

1.2.3 Pachatelé s poruchou osobnosti páchající mravnostní trestné činy

Vedle sexuálních deviací čili parafilií, většina pachatelů mravnostních trestných činů trpí alespoň okrajově jednou z mnoha forem poruchy osobnosti. *Například u pachatelů, kteří se dopouštějí incestu se podle autorů (např. Groth, 1982) vycházejících z klinické zkušenosti nacházejí u pachatelů emoční, sociální a narcistní deficity.*⁸

Podle další dalších autorů můžeme u pachatelů téhož trestného činu dále pozorovat paranoidní a žárlivé chování. *Častá je také závislost na sexu a paranoidní chování (podezíravost, hostilita).*⁹

Páchání mravních trestných činů se objevuje i u mnoha dalších poruch osobnosti. Při páchání trestného činu domácího násilí bývá typickým spouštěčem násilného chování závislost na drogách a alkoholu, ale ne vždy jsou tyto aspekty odpovědné za násilníkové chování, občas pouze probouzejí, co již v pachateli je. *Pachatelé této trestné činnosti bývají často osoby se závislou poruchou osobnosti, trpící úzkostí a přehlušující vlastní pocity méněcennosti a strach, že je partnerka opustí.*¹⁰

Dále podle vědců se trestného činu zneužívání dětí z 90% nedopouštějí pedofilové, nýbrž osoby s poruchou osobnosti. *Z hlediska psychopatologického jsou u pedofilních delikventů nejčastěji diagnostikovány poruchy osobnosti. Quinsey se svými spolupracovníky (Quinsey a spol., 1995) například zjišťují psychopatii ze svých souborů uvězněných delikventů.*¹¹ Psychózy a mentální defekty jsou u nich spíše vzácnější.

⁸ Helpsurvivors (online), cit. 15. 4. 2008, Dostupné na http://www.helpsurvivors.estranky.cz/stranka/pachatele_incestu

⁹ Helpsurvivors (online), cit. 15. 4. 2008, Dostupné na http://www.helpsurvivors.estranky.cz/stranka/pachatele_incestu

¹⁰ Rozhovor o domácím násilí (online), cit. 15. 4. 2008, Dostupné na http://www.dejavu-clanky.estranky.cz/clanky/psychologie/rozhovor-o-domacim-nasili-i_

¹¹ WEISS P. *Sexuální deviace – Klasifikace, diagnostika a léčba*. 1. vyd. Praha: Portál, 2002, 80 s. ISBN 80-7178-634-9

1.2.4 Ženy, jako pachatelé trestných činů

Rozhodně můžeme říci, že páchaní trestných činů je výraznou dominantou mužů, ale ani ženy nezůstávají pozadu. Existují i mnohé přestupky ve kterých výrazně vedou ženy (jedná se například o kapesní krádeže, vloupání a loupeže, hospodářská kriminalita). Mnohdy v nich, ale ženy spíše figurují jako asistentky pachatele.

V dalších oblastech bychom mohli nahlížet na kriminalitu, spíše jako na kriminalitu vysloveně mužskou. *Kriminální statistiky ukazují, že zastoupení žen mezi pachateli trestných činů je v České republice v posledních letech mezi 8 až 13% ze všech stíhaných, obžalovaných i odsouzených pachatelů. Ve srovnání s cizinou to je jedno z nejnižších zastoupení žen mezi pachateli.*¹²

Když vezmeme v úvahu k mravnostním trestným činům páchaných ženami, obecně je společnost podstatně tolerantnější než k deviantnímu chování mužů. Rozhodně na dětském hřišti bude více nápadný starý pán ve vaťáku nabízející bonbónky než žena. *Ženy jsou dodnes vnímány spíše jako oběti sexuální dominance a sexuálního násilí ze strany mužů. U mnoha lidí přetrvává představa, že sex je něco „co muži dělají ženám“.*¹³

Ale v tomto směru výsledky vědců potvrdily, že ženy i když jenom malým procentem se podílejí na páchaních mravnostních trestných činů a to nejčastěji trestných činů pedofile, sexuálně násilné činy (většinou jako spolupachatelky mužů), dále bývají souzeny za incestní delikty, přičemž tyto delikty se nejčastěji dějí formou skupinového sexu za účasti dětí.

Většina pachatelek dopouštějících se těchto trestných činů trpí nebo v minulosti trpěla popř. se léčila s nějakou poruchou osobnosti. Sociálně i vzdělanostně jsou tyto ženy spíše podprůměrné a nezdívka se u nich objevuje závislost na drogách nebo alkoholu.

Případy znásilnění páchaných ženami jsou popisovány jen vzácně. Pokud se žena dopouští sexuálního násilí, bývá to většinou někdo z okruhu rodiny a často i

¹² NOVOTNÝ O., ZAPLETAL J., a kol. *Kriminologie*. 2. přeprac. vyd. Praha: ASPI Publishing, 2004, 124 s. ISBN 80-7357-026-2

¹³ WEISS P. *Sexuální deviace – Klasifikace, diagnostika a léčba*. 1 vyd. Praha: Portál, 2002, 105 s. ISBN 80-7178-634-9

stejného pohlaví. Na rozdíl od mužů žena si většinou vybere pouze jednu oběť na kterou je zaměřená. Je pravdou, že i když žena trpí parafilií je většinou nedevariantního charakteru. A pokud se žena sexuálních deliktů dopouští, její chování je podstatně méně agresivní než v případě mužských pachatelů.

2. Obecné popsání problému poruchy osobnosti, základní typy

2.1 Co je to osobnost?

Osobnost je individualizovaný systém psychických procesů, stavů a vlastností, které jednak vznikají působením výchovy a prostředí a jednak přetvářením vrozených vnitřních podmínek organismu¹⁴

Osobnost je to, co způsobuje, že člověk zaujímá určitý sobě vlastní a jedinečný vztah k jednotlivým oblastem a úkolům svého života a že určitým způsobem řeší nároky, které mu život připraví. V osobnosti se spojují všechny vrozené i získané dispozice a způsoby poznávání a jednání člověka.

Na osobnosti je možné rozlišovat látku, formu a obsah. Látka osobnosti je nositelem temperamentu a vloh. Je ovlivněna dědičností a přírodními vlivy. Forma umožňuje rozvíjení dílčích systémů a jednotek osobnosti, jejich obsah je určován působením prostředí, socializací, výchovou a sebeutvářením.

Osobnost je člověk jako společenská bytost, individuum, které plní určitou společenskou roli a má určitou společenskou pozici.¹⁵ Osobnost je člověk jako člen společnosti. Společenská pozice je systémem společenských vztahů osobnosti. Pojem osobnost v psychologii nemá hodnotící ráz, nepoužívá se pouze ve smyslu, že má někdo velkou osobnost, ale hodnotí se osobnost každého jedince a to např. všední, průměrnou nebo patologickou.

¹⁴ SMÉKAL V. *Pozvání do psychologie osobnosti*. 2. vyd. Brno: BARRISTER PRINCIPAL, 2004, 41 s. ISBN 80-86598-65-9

¹⁵ŠTEFANOVIČ J., GREISINGER J. *Psychologie*. 1. vyd. Praha: Avicenum, 1985, 125 s. ISBN 08-064-85

Osobnost můžeme charakterizovat jako určitý celek, který se skládá z mnoha vlastností. Tyto vlastnosti se však u každé konkrétní osoby projevují a kombinují mezi sebou individuálně. Někdo se může vyznačovat výraznými intelektovými vlastnostmi, druhá osoba volními, citovými, charakterovými vlastnostmi atd. Proto můžeme zkonstatovat, že každá osobnost je jedinečná, neopakovatelná, je individuum.

Pojem individuum můžeme vysvětlit jako konkrétní osobnost, jako souhrn všech osobnostních vlastností, zvláštností, charakteristik atd.

2.2 Porucha osobnosti

Dříve se mluvilo o psychopatiích dnes o poruchách osobnosti. Dalo by se mluvit spíše o úchylnkách a anomáliích než o nemocech v pravém slova smyslu¹⁶. Předpokládá se, že poruchy osobnosti vznikají na genetickém základě, ale rozvíjejí se v celé své šíři až v dalším vývoji osobnosti. Tito lidé často vyžadují léčbu svých četných a rozmanitých potíží a současně odmítají terapeutická doporučení.

Lidé s poruchou osobnosti žijí mezi námi, pracují vedle nás a je dost možné, že jí mohou trpět já nebo lidé z mého blízkého okolí. Čili porucha osobnosti v žádném případě nevyklučuje zdánlivě normální život mezi ostatními. Jen určitá povahová vlastnost je z cela mimo normu a tak obtěžuje svého nositele či jeho okolí. *Jedná se o povahovou vlastnost, která se objevuje u všech, pouze u lidí s poruchou osobnosti však v extrémní míře. Například: všichni jsem občas sobečtí, jen někdo však dokáže vraždit kvůli přepnutí oblíbeného televizního kanálu.¹⁷*

Na projevení poruchy osobnosti se podílejí genetické faktory i vlivy okolního – sociálního prostředí, zejména toho rodinného. Nejčastěji je to tak, že rodič s poruchou osobnosti předá dítěti dispozice – genetické předpoklady pro její vznik. V dětství pak dítě sleduje a přejímá projevy člověka s poruchou osobnosti, od rodiče se učí, jak se

¹⁶ Psychoporadna (online), cit. 22. března 2008, Dostupné na <http://psychoporadna.cz/cz/clanky/poruchy-osobnosti/67.html>

¹⁷ Sally aneb psychologie pro laiky, (online), cit. 22. března, Dostupný z <http://sally.sovpag.com/clanek.php?id=1291>

chovat a nedokáže rozlišit, které chování je správné, normální a které již ne. Pak v jiných prostředích kopíruje naučené doma. Samozřejmě není to pravidlem. Někdy mohou být dispozice pro vznik poruchy osobnosti tak silné, že může selhat sebelepší výchova.

Porucha osobnosti se projevuje velmi brzo, v dětství či dospívání a útočí v určitých cyklech daných individuálně po celý život. Existuje spousta faktorů, které mají veliký vliv na intenzitu poruchy osobnosti. Například: zamiluji se – porucha na čas ustoupí, rozvedu se – porucha se zhorší, zvýrazní.

Poruchy osobnosti nikterak nesouvisí s intelektem. Velmi často jsou jejich nositelé velmi inteligentní.

Co se léčby poruchy osobnosti týče nelze nic moc dělat. Vůči lékům i terapii je velmi odolná. Navíc, jako u většiny duševních poruch, dotyčný zpravidla vůbec odmítá připustit skutečnost, že trpí poruchou osobnosti. On v pořádku je, zlé a špatně je okolí, partner, šéf, kolegové, sousedé atd. Prvního úspěchu je tedy dosaženo, když člověk trpící poruchou osobnosti vůbec připustí, že s ním něco není v pořádku a je ochoten začít na sobě pracovat. Porucha osobnosti nejde úplně odstranit, spíše zmírnit.

2.3 Hlavní typy poruchy osobnosti

V této kapitole, bych Vás ráda seznámila se základními typy poruchy osobnosti, které se nejčastěji dopouštějí páčání mravnostních trestných činů, jak už jsem uvedla výše. Jedná se o emočně nestabilní, dissociální a narcistickou poruchu osobnosti, které se projevují hlavně u pachatelů dopouštějících se incestu. Závislou nebo schizoidní poruchy osobnosti bychom mohli najít u pachatelů dopouštějících se domácího násilí. U pachatelů mravnostních trestných činů se nadále může objevit paranoidní porucha osobnosti.

2.3.1 Paranoidní porucha osobnosti

Charakteristika: Dotyční jedinci jsou zvýšeně vztahovační, mají dojem, že jim v okolí někdo škodí, každou událost vztahují na sebe, často si stěžují, podávají trestní oznámení, soudí se. Jejich přesvědčení však nejsou bludné hloubky, tj. nejde o věci vzdálené realitě, přesvědčení nejsou nevyvratná. Patří sem také silní žárlivci. Postoj

k ostatním lidem je ovlivněn vztahovačností a podezíravostí. Lidé s touto poruchou mají silný sklon k agresivitě, tendenci ubližovat a škodit jiným. Pacienti trpí trvalým pocitem ohrožení.

Paranoidní porucha vzniká častěji u mužů. Důsledný poruchy se promítají v soukromém životě i v zaměstnání.

2.3.2 Schizoidní porucha osobnosti

Charakteristika: *Jedná se o jedince, kteří se hodně stahují do sebe, navazují málo vztahy s druhými lidmi, věnují se samotářské činnosti, bývají emočně chladní, mají málo známých, nadměrně se zabývají fantaziemi a svým vnitřním světem, jsou lhostejní ke chvále i kritice.*¹⁸

Lidé se schizoidní poruchou osobnosti žijí ve svém vnitřním světě, realita je nezajímá. Jsou lhostejní k názorům okolí i ke společenským normám. Nepřejí si žádné vztahy. Jsou citově chladní a jejich emoční prožívání je limitované. Schizoidní lidé mají originální a rázné myšlení, bývají hloubaví. Mají potřebu minimalizovat veškeré sociální kontakty, což slouží jako obranný mechanismus. Partnerství zpravidla neuzavírají. Bývají často považováni za podivíny. Jejich pracovní výkony bývají zpravidla lepší než jejich osobní život.

Lidé s touto chorobou si ani neuvědomují, že trpí nějakou poruchou. Střídají se období kompenzace a dekompenzace. Mají hodně slabou schopnost prožívat radost, vyjadřování citům k druhým osobám, emočně jsou spíše chladní, slabá reakce na chválu nebo kritiku, jeví hodně malý zájem o sexuální aktivitu.

¹⁸ Poruchy osobnosti (online), cit. 22. března 2008, Dostupné na http://www.plhb.cz/Poruchy_osobnosti.htm

2.3.3 Disociální osobnost

Dosociální porucha osobnosti též sociopatická, antisociální nebo psychopatická.

Charakteristika: Jedná se o jedince, kteří tvoří převážnou část kriminálních recidivistů, jsou necitliví ke druhým, nezodpovědní, nerespektují sociální normy, snadno navazují vztahy, ale neudrží je, i na male stresové podněty reagují agresivitou, nemají pocity viny, ale svádějí vinu na jiné.

Obvykle od dětství lžou, kradou, bijí mladší, nedokáží se adaptovat ve škole.

Disociální porucha bývá diagnostikována již v dětství, později problémy narůstají. Pacienti nejsou schopni systematicky pracovat a přizpůsobit se okolí, z čehož vyplývají problémy v zaměstnání. Nevládají roli dospělého. Lidí s disociální poruchou jsou silně egoističtí, zaměřují se jen na vlastní potřeby. Od okolí ale vyžadují toleranci. Jsou neschopni tlumit nebo ovládat své emoce, snadno reagují afektivním výbuchem, agresivitou a násilím. Vidí svět v extrémech-černobíle. Mají slabě rozvinuté svědomí. Mají omezenou schopnost sociálního učení, jsou nepoučitelní, nedokážou se učit ze zkušeností. Ulpívají na jednom způsobu řešení i když nefunguje. Ve vztazích s lidmi jsou nestálí, nespolehliví, bezohlední. Nejsou schopni empatie, potřeby jiných pro ně nejsou důležité. Jejich vztahy s lidmi bývají účelové, zajímají je jen, pokud jsou jim k užitku. Nedovedou se přizpůsobit žádnému prostředí, mají už od dětství konflikty s okolím. Běžnou populací jsou odmítáni, proto žijí sami nebo v asociálních partách, postupně ztrácejí veškeré sociální zázemí, což vede k dalším problémům U osob trpících touto poruchou je zvýšené riziko kriminálního chování. Nejsou schopni žít na svobodě bez konfliktů, proto často přijímají pobyt ve vězení jako svůj životní styl.

Disociální porucha se častěji vyskytuje u mužů a dědičná dispozice je značná.

2.3.4 Emočně nestabilní porucha osobnosti

Emočně nestabilní jedinci mají výrazné tendence jednat impulzivně bez uvážených následků, spolu s afektivní nestálostí. Schopnost plánovat dopředu může být minimální. Výbuchy silné zlosti mohou často vést k násilí.

Lidé s touto poruchou trpí vysokým neuroticismem, bývají extrémně cholericí, emočně a afektivně labilní a zvýšeně konfliktní. Jejich chování může být i agresivní a násilnické. Nejsou schopni ovládat své pocity. Uspokojení svých potřeb nedovedou omezit nebo odložit. Nedovedou systematicky pracovat a jejich schopnost plánovat dopředu je velmi nízká. Vztahy s lidmi jsou pro ně většinou povrchní. Mají sklon k vymyšlení, nerealistickému plánování, slibování, které se nikdy nesplní, bezohlednosti, podvádění a využívání blízkých lidí. Toto vede k jejich odmítnutí a oni postupně ztrácejí sociální zázemí, jež by potřebovali, aby zcela neupadli. Je u nich zvýšené riziko užívání alkoholu a psychotropních látek.

2.3.5 Narcistická porucha osobnosti

Narcismus (narcistická porucha osobnosti) patří k mimořádně rozšířeným formám psychických obtíží dnešní doby. Pacient trpí velikášským pocitem vlastní důležitosti a jedinečnosti, vyžaduje neustálou pozornost a obdiv. Neustále fantazíruje o neuvěřitelném úspěchu, síle, jeho vlastní skvělosti, jedinečnosti, kráse nebo o ideální lásce. Jen těžko snáší kritiku ze strany jiných lidí.

Narcistická porucha vede lidi k úsilí potvrdit svou výjimečnost. Tito lidé mají grandiózní sebevědomí, jsou velmi zranitelní na cokoli, co se jejich sebevědomí dotkne a reagují na to intenzivní emoční reakcí. Mají nabubřelé sebevědomí a pocity vlastní důležitosti a jedinečnosti. Nesnesou, aby je někdo nebral jako originální, zvláštní nebo okouzující. Pokud se v jejich životě objeví nutné selhání a neúspěch, nedokážou na to adaptivně reagovat. Ve vztahu mají často pocit oprávněnosti ke zneužití druhých, dělají si své zvláštní pravidla, která si podle nich zaslouží díky své jedinečnosti.

2.3.6 Závislá porucha osobnosti

V této poruše se jedná o jedince, kteří nechají jiné rozhodovat za sebe a to i při závažných životních rozhodnutích, podřizují své potřeby osobám, na nichž jsou závislí, přehnaně vyhovují jejich přáním, téměř nic na nich nepožadují, sami se cítí bezmocní, mají pocit, že se sami o sebe nedokáží postarat, mají přehnaný strach z opuštění, i každodenní rozhodování potřebují konzultovat s ostatními, potřebují jejich zabezpečování.

S touto poruchou osobnosti se můžeme setkat častěji u žen než u mužů. Nepřiměřená potřeba závislosti vyplývá z neschopnosti přijmout samostatnost a zodpovědnost, která je s ní spojená. Jde o určitou formu osobnostní nezralosti. Uvažování závislých lidí je omezováno pocity bezmocnosti a nejistoty, zásadně přijímají a nekritizují názory jiných lidí. V partnerském vztahu se postupně stávají buď manipulovanými nebo odmítanými. Mohou se snadno dostat do role týraného a zneužívaného člověka.

3. Diagnostika sexuální deviace a sexuální delikvence

3.1 Sexuální deviace a sexuální delikvence

Jako sexuální delikt můžeme chápat trestný čin, který určitým způsobem souvisí s pohlavním vzrušením pachatele nebo objektu. Podle naší legislativy jde především o trestné činy kuplířství, ohrožování mravnosti, dvojí manželství, ohrožování mravní výchovy mládeže, ohrožování pohlavní nemocí, znásilnění, pohlavní zneužívání, soulož mezi příbuznými a obchodování se ženami. Některé sexuální agrese může být kvalifikována jako omezování osobní svobody, vydírání, ublížení na zdraví nebo vražda, fetišistický delikt jako krádež, exhibice jako výtržnictví.

Zvláště ovšem je, že sexuální deviací a sexuální deviantní chování spolu nemusí vůbec nijak souviset. *Nejčastější sexuálně motivovaný delikt – znásilnění – páchají většinou muži bez přítomnosti sexuální deviace. Také velkou část*

(pravděpodobně většinu) sexuálních deliktů typu pohlavního zneužití páchají lidé nedeviantní.¹⁹

Sexuálně deviantně se mohou chovat v určitých situacích asi i lidé sexuálně normální a naopak – zdaleka ne každý deviantní jedinec se nutně musí projevovat deviantně. Mnoho z nich během svého života nikdy žádný sexuální delikt nespáchá a své deviantní potřeby uspokojuje náhradním a sociálně přijatelnějším způsobem (například masturbací s preferovanými fantaziemi).

Můžeme tedy rozdělit sexuální delikventy na ty, kteří trpí deviací v pravém slova smyslu, a na ty, kteří se sexuálních deliktů dopouštějí v rámci jiného důvodu, buď osobního nebo sociálního. I když se v praxi či v zahraniční odborné literatuře často setkáváme s tím, že se pojmy sexuální delikvent a sexuální deviant směsují, je pravděpodobné, že parafilní a neparafilní pachatelé se budou podstatně lišit i v jiných než pouze sexuálních charakteristikách.

Podle zjištění Weisse a Zimanové (Weiss a Zimanová, 1995) jsou pro neparafilní jedince typické především problémy v oblasti osobnostních rysů a vývojových faktorů podmiňujících jejich celkovou sociální maladaptaci.

U parafilních delikventů je defekt většinou omezen na oblast sexuální motivace a sexuální socializace, přičemž jejich osobnostní vývoj většinou nevykazuje závažnější poruchy. Ve srovnání s neparafilními delikventy je lepší i jejich profesionální, partnerská a sociální adaptovanost.

Nedeviantní pachatele deliktů sexuálního charakteru lze rozdělit do několika skupin. Mohou to být (Weiss a Zimanová, 1985):²⁰

1. **Sociosexuálně a psychosexuálně nezralí** muži, kteří se z důvodů nedostatečné interiorizace společenských norem sexuálního chování, vysoké hladiny sexuální tenze nebo pro nedostatečnou schopnost věkové či pohlavní diferenciaci sexuálního objektu

¹⁹ WEISS P. *Sexuální deviace – Klasifikace, diagnostika a léčba*. 1. vyd. Praha: Portál, 2002, 211 s. ISBN 80-7178-634-9

²⁰ WEISS P. *Sexuální deviace – Klasifikace, diagnostika a léčba*. 1. vyd. Praha: Portál, 2002, 212 – 213 s. ISBN 80-7178-634-9

mohou dopustit deliktů nejrůznějšího charakteru – od sexuálního zneužívání až po sexuální agrese.

2. Jedinci s **psychopatickou strukturou osobnosti** (tedy jedinci s poruchou osobnosti). Nejčastěji jde o pachatele s rysy nezdrženlivosti, a antičností, s tendencí okamžitě vyhovět svým pudovým impulzům, jejichž sexuální trestná činnost bývá polymorfnější a obvykle agresivního charakteru.

3. Muži, u nichž jsou sexuální **delikty podmíněné situačně**, například vlivem alkoholu (expozice genitálu, sexuální agrese, nevilní delikty), dlouhodobou sexuální deprivací či určitým podílem oběti na trestném činu (znásilnění).

4. **Hypersexuální** jedinci se sníženou volní kontrolou a s převahou pudové složky nad erotickou komponentou sexuálního chování, u nichž se nejčastěji setkáváme s delikty sexuálně agresivního nebo hebefilního charakteru.

5. Jedinci se **sníženou schopností racionální kontroly** sexuálního chování podmíněnou vrozeným či získaným defektem ve sféře rozumových schopností – jedná se především o mentálně retardované nebo encefalopatické jedince mladšího věku nebo o starší muže s arteriosklerotickým či jiným degenerativním poškozením CNS. U těchto pachatelů se nejčastěji setkáváme s delikty pedofilního, hebefilního (náklonnost či reaktivita, zpravidla erotická, vůči dospívajícím dívkám) nebo exhibicionistického charakteru.

6. **Psychotici** v relapsu duševní choroby, dopouštějící se sexuálních deliktů nejrůznějšího druhu – ti však pravděpodobně tvoří pouze nepatrné procento v rámci celkové sexuální kriminality.

U nedevariantního jedince, který se spáchal deviantní trestný čin, bývá nejčastější diagnózou, psychosexuální infantilismus (psychosexuální nevyzrállost). Tento stav se normálně vyskytuje během vyžívání sexuální sféry, kdy vznikají disproporce, které mohou vést také ke vzniku deviantního chování. Tato nevyzrállost se objevuje v pubertě, kdy je také výskyt deviantního chování u budoucích sexuálně zcela normálních jedinců nejčastější. U některých lidí, ale psychosexuální nevyzrállost může přetrvávat i několik let poté, co již překročili věk, v němž nemůže s jistotou předpovědět, zda se tento stav vyvine v normální, nebo v deviantní sexualitu.

O zastoupení deviantů mezi pachateli sexuálních deliktů nejsou k dispozici žádné objektivní údaje (stejně tak však nejsou k dispozici údaje o počtu nedelikventních

delikventů v populaci). I z tohoto důvodu je důležité znalecky posoudit každého pachatele, u něhož vzniká podezření na sexuální motivaci kriminálního chování, protože včasná diagnostika a léčba deviantních pachatelů může být velmi významná i z preventivního hlediska. Policejní statistiky přitom uvádějí samozřejmě pouze prosté počty mravních trestných činů té které kategorie a nelze v nich nalézt rozlišení pachatelů podle jejich sexuologické diagnózy. Přesto i tato čísla poskytují zajímavá srovnání, a to zvláště ve vztahu k obecné kriminalitě, resp. ve vztahu k celkovému počtu trestných činů.

Jak už bylo uvedeno v České republice jsou trestné činy tohoto charakteru spíše stabilní. Přesvědčuje nás o tom graf III, který ukazuje spíše kolísání počtu sexuálních činů zneužití a graf IV, na kterém je znázorněno spíše klesající počet znásilnění v letech 1990 – 1991. Dále nabízím srovnání s obecnou kriminalitou, která naopak po roce 1989 zaznamenala více než čtyřnásobný nárůst, co nám ukazuje graf V.

Kromě celkem pozitivního trendu ve vývoji mravnostní kriminality lze ze statistik konstatovat i velmi vysokou úspěšnost ve vyšetřování trestných činů tohoto charakteru, a to zvláště ve srovnání s úspěšností při vyšetřování obecné kriminality. Objasněnost trestných činů pohlavního zneužití v posledních pěti letech byla vždy více než 90%, objasněnost trestných činů znásilnění více než 80%, zatímco u obecné kriminality nebyla ani poloviční.

3.2 Vývoj sexuálních deviantů

Většinou již v pubertě lze u deviantních jedinců pozorovat odchylky v jejich heterosexuálních vztazích.²¹ V tomto období se potíže ukazují hlavně v oblasti komunikace s jedinci opačného pohlaví. V kontakty vrstevníky opačného pohlaví mohou být buď nesmělí a zdrženliví, nebo naopak přehnaně agresivní. Dále mohou mít problémy v oblasti citové. Absence prvních platonických lásek nebo jejich nápadně

²¹WEISS P. *Sexuální deviace – Klasifikace, diagnostika a léčba*. 1. vyd. Praha: Portál, 2002, 163 s. ISBN 80-7178-634-9

*pozdní nástup může signalizovat deviantní vývoj už v tomto období.*²² U sexuálních deviantů může nastat zdánlivě normální vývoj heterosexuálních vztahů a aktivit v pubertě jako se zamilování, první polibky, scházení se s opačným pohlavím atd. Ale bývá to spíše přičítáno snaze zapadnout do kolektivu vrstevníků a nelišit se od ostatních než-li svojí samostatné seberealizací. Tato tendence zapadnutí a ničím se nelišící od ostatních, patří k jedné z hlavních charakteristik sociálního chování sexuálních deviantů, kdy, vědomi si své sexuální odlišnosti, se snaží působit co nejnórmálnějším dojmem v ostatních sférách.

Už v tomto období se u mnoha z nich objevují i první sexuální deviantní příznaky, a to buď přímo jako deviantní aktivity, nebo zatím pouze na fantazijní úrovni. Tyto projevy pak mohou u postižených jedinců vyvolat pocity viny a odlišnosti, které způsobují, že oblast sexuality je vytěšňována a těžké se poté aplikuje do normálních vztahů. Pouze část takto postižených jedinců je schopna vyrovnat se s poznáním své odlišnosti bez větších traumat a akceptovat svou sexualitu. Sebepřijetí je pak pravděpodobnější u sociálně méně sankcionovaných a společensky akceptovatelnějších deviací.

Pocity viny často vedou k poruchám sebeprezentace i v nesexuálních oblastech a narušují dále schopnost deviantů při navazování kontaktů s opačným pohlavím. Někdy se setkáváme i u odborníků s tendencí vysvětlovat deviantní sexuální chování adolescentů jako následek poruchy komunikace a neschopnosti navázat adekvátní partnerský vztah. *Jak však upozorňují Weiss a Zimanová (1995b), uvedené poruchy, charakterizují v tomto období heterosexuální vztahy deviantních jedinců, jsou spíše důsledkem než příčinou deviantního vývoje. Tyto projevy pak mohou být naopak cenným diagnostickým vodítkem při určování deviace.*²³

Přehlížení biologických základů sexuálních variací v psychopatologii vede k tomu, že devianti jsou popisováni jako psychosexuálně deficitní (sociálně neobratní, emočně nezralí, neempatičtí, se všeobecně narušenou komunikací apod.). Podle dalších poznatků je však aplikace psychologických kritérií pro normální populaci na devianty

²² WEISS P. *Sexuální deviace – Klasifikace, diagnostika a léčba*. 1. vyd. Praha: Portál, 2002, 163 s. ISBN 80-7178-634-9

²³ WEISS P. *Sexuální deviace – Klasifikace, diagnostika a léčba*. 1. vyd. Praha: Portál, 2002, 164 s. ISBN 80-7178-634-9

projevem předsudečného, až vytěsňovacího přístupu většiny k menšině. Ve skutečnosti je deviant s určitou odlišností velice vyvinutý, obratný, emfatický, ale ve svém specifickém sektoru sociálních dovedností. Předpoklad autorů potvrzuje například chování mnoha pedofilů, kteří jsou neobratní v kontaktu se ženami, nicméně prokazují velkou zručnost a empatii ve vztahu k dětem.

Rozpojení sexuální a citové sféry v rámci osobnosti devianta zůstává pak i v dospělosti jednou z hlavních charakteristik jeho prožívání a chování ve vztahu k většinovým sexuálním objektům (dospělým ženám).²⁴ Podstatně ztěžuje zamilování formování adekvátního partnerského vztahu, nevylučuje však možnost získávání heterosexuálních zkušeností. U většiny jsou zaznamenány alespoň pokusy o přizpůsobení se na partnerskou sexualitu. Tyto pokusy jsou obvykle projevem jejich snahy o překonání deviantních potřeb. U mnoha z nich se však současně vytvářejí i masivní psychické obrany, sloužící k zachování psychické integrity postiženého jedince, nezřídka se u nich setkáváme s částečným nebo i úplným vytěsněním deviantních tendencí. Sexuálně deviantní chování pak často imponuje jako impulzivní exces, který překvapí pacienta i jeho okolí.

Při zahajování partnerských sexuálních aktivit se u deviantních jedinců často setkáváme i se sexuálními dysfunkcemi, především s erektilními problémy nebo s retardovanou, či naopak s předčasnou ejakulací.²⁵ Tyto bývají buď přímým následkem odlišné sexuální preference, kdy souhlasné partnerské sexuální aktivity nejsou pro devianta dostatečně vzrušující, nebo následkem nejistoty pod vlivem vědomí odlišnosti. Sám deviant pak často využívá tyto dysfunkce k racionalizaci svého deviantního chování, které interpretuje jako následek nebo náhražku při neschopnosti normálního styku.

Racionalizace a vytěsnění mohou výrazně ztížit získání validních informací o heterosexuálním vývoji pacienta i v případě jeho spolupráce. Vedou totiž k jeho

²⁴ WEISS P. *Sexuální deviace – Klasifikace, diagnostika a léčba*. 1. vyd. Praha: Portál, 2002, 164 s. ISBN 80-7178-634-9

²⁵ WEISS P. *Sexuální deviace – Klasifikace, diagnostika a léčba*. 1. vyd. Praha: Portál, 2002, 165 s. ISBN 80-7178-634-9

autostylizaci jako sexuálně bezproblémového jedince, pro kterého je deviantní akt pouhým vytržením ze stereotypu manželského sexu nebo výstřelkem pod vlivem alkoholu. U části z nich skutečně můžeme zaznamenat i promiskuitní sexuální kontakty a bohatou sexuální anamnézu, zdánlivě potvrzující jejich sexuální normalitu. Jejich promiskuitní sexuální kontakty jsou ale vysvětlitelné právě neschopností navázat adekvátní citový vztah nebo neúspěšnou snahou o nalezení uspokojení v normálních sexuálních aktivitách.

Beckerová a Kaplanová (1988) navrhly model vývoje atypického sexuálního chování adolescentů na základě jejich individuálních charakteristik, charakteristik výchozí rodiny a sociálních faktorů. Po první deviantní aktivitě pak předpokládají tři možné typy dalšího vývoje:²⁶

1. **Nenásleduje žádný další sexuální delikt** – tento vývoj autorky předpokládají především u pacientů, u nichž převládnu negativní následky deviantního činu, u těch, u nichž bylo odlišné chování projevem pouze explorativním a souvisejícím s absencí partnerského sexu. Tento vývoj může nastat u těch jedinců, u kterých k deliktu došlo na základě nápodoby.
2. **Delikventní vývoj** – k němuž dochází v případech, kdy sexuální delikt je součástí obecně antisociálního vzorce chování jedinců s poruchami sobnosti.
3. **Sexuální preferenční vývoj** – kdy následují další sexuální delikty u jedince se „rozvine parafílie“. Podle autorek je tomu tak v případech, kdy deviantní chování přináší jedinci výrazné uspokojení, následují ho minimální nebo žádné negativní konsekvence. Poté dochází k posílení tohoto chování v podobě masturbace s deviantními fantaziemi. Podle Beckerové a Kaplanové právě při tomto skutečně deviantním vývoji má jedinec současně i problémy v navazování adekvátních partnerských vztahů.

Vědci bylo zjištěno, že z 1025 deviantů jejich souboru uvedlo 446 (tedy 42,3%), že nástup deviantních potřeb zaznamenali před osmnáctým rokem života, nejednou už

²⁶ WEISS P. *Sexuální deviace – Klasifikace, diagnostika a léčba*. 1. vyd. Praha: Portál, 2002, 166 s. ISBN 80-7178-634-9

před rokem sedmnáctým. Podle mnoha dalších zjištění však existují jedinci, u nichž se mohou projevit atypické či problémové sexuální projevy již před šestým rokem věku. Právě u nich se pak v adolescenci a v dospělosti setkáváme s nejvážnějšími formami sexuální delikvence a s nejvyššími počty obětí. U tohoto typu delikventů snad může při rozvoji sexuálně problémového chování skutečně hrát jistou roli sexuální traumatizace.

Zjištění, že mnozí sexuální delikventi (deviantní i nedeviantní) skutečně vykazují poruchy chování (nejednou ve formě sexuálně problémových projevů) často už v dětství či v období adolescence, vede k důležitému závěru o nutnosti terapeutické léčby.²⁷

4. Typy sexuálních deviací

4.1 Sexuální deviace

Sexuální deviace považujeme za kvalitativní odchylku struktury sexuálního motivačního systému. Vnější projevy sexuálních deviací zahrnují širokou škálu aktivit od neškodného a spíše jen společensky obtížného chování (exhibice, cross-dressing) až po nejnebezpečnější trestné činy proti lidské důstojnosti, zdraví či životu obětí.²⁸ Společensky nebezpečné sexuální deviace se mohou projevit jako sexuální delikt.

V zásadě rozeznáváme sexuální deviace dvojího druhu - deviace v aktivitě (například voyeurismus, exhibicionismus, frotérismus, fušerství, patologickou sexuální agresivitu, agresivní sadismus, sadomasochismus aj.) a deviace v objektu (například pedofilie, fetišismus, nekrofilie, zoofilie, transvestitismus). Kromě těchto základních pak rozeznáváme deviace kombinované či polymorfní, u nichž se vyskytuje současně více druhů deviantních preferencí.

²⁷ WEISS P. *Sexuální deviace – Klasifikace, diagnostika a léčba*. 1. vyd. Praha: Portál, 2002, 166 s. ISBN 80-7178-634-9

²⁸ Sexuálně.cz, (online), cit. 14. 4. 2008, dostupné na <http://www.sexualne.cz/novinky/?id=166&odb=1>

4.2 Deviace v aktivitě

Deviace v aktivitě jsou charakterizovány jako poruchy ve způsobu dosahování sexuálního vzrušení a uspokojení.

4.2.1 Voyeurismus

Název pochází z francouzského slova „voir“ – vidět (někdy se užívá i názvů skopofilie nebo slídičství). *Vzrušení je u této deviace dosahováno sledováním intimního počínání nic netušících anonymních objektů (svlékajících se či masturbujících žen, souložících párů), spojené většinou s masturbací.*²⁹

Nejčastějším vysvětlením pro voyeuristické chování je předpoklad, že jde o sexuální stimulaci bez hrozby sexuálního kontaktu či odmítnutí. Voyeři stráví často celé hodiny obcházením domů či dívčích internátů a mají své obvyklé „rajóny“, v nichž přesně vědí, kde a kdy mohou sledovat své vytipované objekty v intimních situacích. Někdy si vybírají určitá povolání (například umývání oken) či koníčky (například astronomii), které jim poskytují zvýšenou příležitost k realizaci deviantních potřeb a současně i možnou racionalizaci chování při eventuálním přichycení.

Voyeři většinou trpí „sociosexuální opožděností“ (méně sexuálních zkušeností, stud před ženami, pocity méněcennosti). Kromě sexuálních dysfunkcí pak výzkumy zjistily i nedostatek sociálních dovedností, sníženou asertivitu, deficit sexuální informovanosti. Do konfliktu se zákonem se voyeři většinou nedostávají, jejich aktivity zůstávají z pravidla neodhalené, někdy jsou v případě přichycení stíháni za narušování domovní svobody nebo za krádež drobností, které si ojedinele odnášejí jako suvenýr.

Většina voyeuristických aktivit se odehrává ve věku do 35 let, kdy je sexuální potřeba nejnaléhavější, nicméně deviace je doživotní. S touto parafilíí se setkáváme spíše u mužů než-li u žen. U žen nebyly popsány případy výskytu voyeurismu v pravém slova smyslu.

²⁹ Sexuálně.cz, (online), cit. 14. 4. 2008, dostupné na <http://www.sexualne.cz/novinky/?id=166&odb=1>

4.2.2 Exhibicionismus

Název pochází z latinského „exhibere“ – nabídnout, ukázat. Vzrušení je u exhibicionismu dosahováno odhalováním genitálu před neznámými ženami či dívkami. Toto odhalení je někdy spojeno s erekcí a s masturbací. Ukazování genitálu může probíhat před osamělou ženou nebo skupinou více žen či dívek.

Exhibicionismus patří k nečastěji se vyskytujícím sexuálními deviacím. Je silně nutkavého charakteru, a má proto i vysokou specifickou recidivitu.³⁰ U některých exhibicionistů se potřeby obnažování pohlavního orgánu objevují pouze v určitých obdobích, například v obdobích psychické krize či v situaci manželského konfliktu. U jiných je však tato potřeba přítomna permanentně a realizuje se alespoň ve formě masturbace s použitím fantazie.

Pravý exhibicionista bývá spíše paradoxně bázlivý a nesmělý muž, často bývá sociálně a partnersky dobře adaptovaný. Se svými objekty obvykle nenavazuje žádný kontakt³¹. K sexuálnímu vzrušení mu stačí pohled kolemjdoucí ženy či dívky, vědomí, že jí byl viděn on, resp. jeho penis. Často žije v iluzi, že ženám se jeho chování líbí, že je dokonce sexuálně vzrušuje. Exhibicionista chce, aby žena přihlížela zvědavá a fascinovaná. V případě, že žena naznačí (přiblížením nebo slovně) svůj zájem o bližší kontakt, pravý exhibicionista většinou exhibici ukončí a uteče.

K vystavování svého přirození exhibicionisté většinou vyhledávají osamělá místa (parky, průchody apod.)

³⁰ Sexuální úchylky, (online), cit.14. 4. 2008, dostupné na <http://syndrompopulace.blog.cz/0704/sexualni-uchylky-rozdeleni>

³¹ WEISS P. *Sexuální deviace – Klasifikace, diagnostika a léčba*. 1. vyd. Praha: Portál, 2002, 38 s. ISBN 80-7178-634-9

4.2.2.1 Pachatelé exhibicionismu

Mnoha vědců uvádí, že mezi zastoupení exhibicionistů bývají nejčastěji mladí muži. Dále platí, že nebezpečnost pachatele klesá v dosažení 35 věku. Dalo by se to vysvětlit jako výsledek působení pohlavního pudu, který je nejvyšší do 30 let a který u mužů po tomto věku všeobecně zvolna klesá.

Exhibicionisté by se dali charakterizovat jako muži stydliví, nesmělí, vnitřně nejistí. Výskyt poruch osobnosti je u pacientů trpících touto parafílií je odhadován na 9%.

Kasuistika č.1

Topič (35 let), ženatý, otec tří dětí, byl obviněn z trestného činu výtržnictví, kterého se měl dopustit tím, že se před ubytovnou studentek obnažil na dolní polovině těla a třel si pohlavní úd až do vyvrcholení. Byl při tom z okna pozorován několika dívkami ve věku 17 – 18 let, které jeho jednání oznámily policii.

Při znaleckém zkoumání obviněného bylo zjištěno, že vyrůstal v úplné rodině, jeho výchova byla vcelku přiměřená, jen občas narušená otcovým nadměrným pitím. Dokončil bez problémů základní školu, pak pokračoval ve studiu na gymnáziu, které však nedokončil pro nedostatek finančních prostředků. Bez problémů se vyučil topenářem, profesionálně se adaptoval velmi dobře. Nikdy neměl problémy s požíváním alkoholu, za nesexuální trestnou činnost nikdy nebyl trestán.

Onanovat začal asi ve 14 letech, s fantaziemi dospělých žen, jak je hladí a líbá. První pohlavní styk měl až ve 20 letech, v době základní vojenské služby, po delší známosti, předtím „neměl na holky čas“. Styk byl nepodařený, měl potíže s erekcí. Další pokusy o styk byly vždy neúspěšné, nevzrušil se nikdy dostatečně, nakonec se s partnerkou rozešel, i když už byli zasnoubeni. Při masturbaci erektilní problémy neměl. Napadlo ho, že si onanii může zpestřit tím, že by při ní za záclonou svého okna sledoval kolemjdoucí, nic netušící ženy. Takto to děla asi měsíc, pak už to ale ke vzrušení nestačilo. První exhibici provedl ve 24 letech, po rozchodu s dívkou. Tehdy viděl u řeky opalující se ženy, měl na ně vztek, že jsou v takové pohodě a jemu se nedaří. Po provedené exhibici si uvědomil, že tímto způsobem vlastně může mít každou ženu, která se mu líbí. Uvádí, že „měl“ stovky žen. Exhiboval i několikrát týdně, vždy na místech, kde byly ženy samy a on měl možnost úniku. Neoslovoval je, ukazoval se jim asi na vzdálenost deseti metrů. Odhalil si kabát a měl pod ní ztopořený přirození. Někdy ani neonanoval, pociťoval úlevu už jen tím, že ho ta žena viděla. Jindy před ní masturboval až do ejakulace. Byl zvědavý na reakci žen, sám si přál, aby se na něho se zájmem podívaly. Po exhibici měl někdy pocity viny a hanby, někdy si sliboval, že to už víckrát neudělá, ale nikdy to nevydržel dlouho. Chytili ho poprvé a ž za čtyři roky, řešilo se to pokutou.

Ženíl se v 29 letech, od rozchodu s první dívkou v mezidobí žádnou jinou partnerku neměl. Zpočátku měl i v manželství potíže s erekcí, nebyl dostatečně vzrušen. Asi po roce tyto potíže vymizely, frekvence styků pak byla asi jednou za jeden až dva týdny, ještě přitom nepravidelně onanoval, většinou s fantaziemi v minulosti prožitých exhibic. Žena stále nemohla přijít do jiného stavu, hádali se, tehdy byl podruhé přestížen při exhibici z okna svého bytu. Dostal podmínku, manželka se nic nedozvěděla. Nakonec se jim narodilo dítě, v té době byl bez pohlavního styku, pouze masturboval. Nutkání k exhibicím bylo poměrně slabé, měl hodně starostí kolem dcery.

Další recidiva exhibicionistického chování byla až za tři roky. Šel se koupat, byly tam dvě ženy, které se opalovaly do půl těla, to nevydržel a obnažil se před nimi. Myslel si tehdy, že je to také vzrušuje, nenapadlo ho, že by jim to vadilo. V té době byl už skoro rok bez pohlavního styku, protože manželka měla rizikové těhotenství, čekala dvojčata. Opět dostal pouze podmíněn trest. Po porodu pak manželka nadále styky odmítala, neví proč, nikdy s ní o těchto otázkách nemluvil, styděl se. Uspokojoval se pouze onanií. Zrecidivoval opět ve chvíli, kdy viděl v okně ubytovny studentky, myslel si, že se na něho smějí, tak se neovládl a odhalil se. V minulosti po předchozích trestech ambulantně docházel k psychiatrovi, ale dostával jen nějaké léky na uklidnění a nic se o sobě nedozvěděl.³²

3.2.3 Frotérismus

*U frotérismu je vzrušení dosahováno třením se o anonymní, neznámé ženské objekty v tlačenících (ve frontách, v trolejbusích).*³³ Pacienti trpící touto poruchou předstírají, že se těla ženy dotýkají svým penisem náhodou a neúmyslně, nicméně tato činnost jim přináší vzrušení a nezřídka končí i ejakulací na šaty dotyčných objektů. Do střetu se zákonem se dostávají zřídka, protože většina žen nerada riskuje veřejnou scénu upozorněním na chování pachatele a raději se snaží odsunout na jiné místo. Někdy si ženy uvědomí, že se staly objektem frotéra, až dodatečně, když zjistí znečištění svého oděvu spermatem.

³² WEISS P. *Sexuální deviace – Klasifikace, diagnostika a léčba*. 1. vyd. Praha: Portál, 2002, 39 – 40 s. ISBN 80-7178-634-9

³³ Sexuální úchytky, (online) cit. 14. 4. 2008, dostupné na <http://syndrompopulace.blog.cz/0704/sexualni-uchylky-rozdeleni>

3.2.1 Tušerství

*Tušér dosahuje vzrušení doteky intimních míst anonymních ženských objektů.*³⁴

Tento deviant obvykle náhodou sáhne v parku či v dopravním prostředku na ňadro, hýždě či genitál kolemjdoucí neznámé ženy. Někdy přitom realizuje své doteky zezadu. Frotérské a tušerské chování se nezdá vyskytovat současně u jednoho devianta. Frotéři ani fušeři přitom nenavazují se svými objekty žádný bližší kontakt.

Touto deviací trpí převážně muži, podle Freundy (1990) nebyl zjištěn žádný případ ženy s frotérským nebo s tušerským chováním.

3.2.5 Patologická sexuální agresivita

*Sexuální vzrušení a uspokojení je u patologické sexuální agresivity dosahováno překonáváním odporu napadené anonymní ženy a minimalizace její kooperace.*³⁵

Sexuální agresory můžeme rozdělit na dva typy: pravé sadisty (s evidentní preferencí sadistických témat) a patologické sexuální agresory, tedy jedince, kteří při deliktu nesměřují ke koitu a mají sklon k opakování sexuálního násilí stejného charakteru.

U patologické sexuální agresivity přitom není zřejmá žádná sadistická vloha v pravém slova smyslu (pachatel oběť netrýzní a neprodlužují její utrpení). Tato deviace přesto patří k vůbec nejnebezpečnějším deviacím.

Chování deviantního sexuálního agresora, má charakteristiku predátorskou. Pachatel si vyhlédne svoji oběť sleduje ji a vyčkává na nejvhodnější chvíli, kdy se žena nebude moci bránit a bude na místě, které nebude moc opustit, např. výtah. Většinou vytáhne zbraň a vyhrožuje poraněním či zabitím. Někdy může pachatel vyžadovat

³⁴ WEISS P. *Sexuální deviace – Klasifikace, diagnostika a léčba*. 1. vyd. Praha: Portál, 2002, 46 s. ISBN 80-7178-634-9

³⁵ WEISS P. *Sexuální deviace – Klasifikace, diagnostika a léčba*. 1. vyd. Praha: Portál, 2002, 46 s. ISBN 80-7178-634-9

vaginální, anální či orální soulož. *Jeho jednání většinou nepředchází žádný pokus o verbální či jiný bližší kontakt.*³⁶

3.2.5.1 Pachatelé sexuálních agresí

Ve srovnání s pachateli sexuálních deliktů jiného charakteru bývají tito jedinci mladší (kolem 30 let). K prvním delikventním aktivitám u těchto pachatelů většinou dochází již kolem 20 roku života. Velmi často se u sexuální agrese můžeme setkat se spojitostí s alkoholem nebo s jinými návykovými látkami.

Nemalá část sexuálních agresorů má celoživotně velmi omezené sexuální zkušenosti a často i velmi rigidní a puritánské postoje k sexuálním otázkám. Mají problémy citově se angažovat v normálních partnerských vztazích, nebo si tyto vztahy vůbec udržet.

Podle vědců většina sexuálních agresorů trpí poruchou osobnosti, především s rysy nezdrženlivosti, explozivity, agresivity či sociální malaadaptací.

*Některé výzkumy však nacházejí mezi pachateli sexuálních agresí kromě osob s poruchami osobnosti i vyšší zastoupení jedinců trpících duševní poruchou vážnějšího charakteru.*³⁷ Diagnostikovaná nejčastěji bývá schizofrenie, schizoafektivní porucha a deprese. U těchto jedinců se musí uvažovat zda následek sexuální deviace není pouze odrazem duševní poruchy. Ale zároveň může platit, že i pachatel trpící poruchou může být sexuálním deviantem.“

Kazuistika č. 2

Vyšetřen byl 26letý muž, vyučený elektromechanik, obviněný z vraždy, ze série znásilnění a pokusů o znásilnění. V minulosti opakovaně trestán za majetkové trestné činy. Narozen svobodné matce, otce neznal, od 6 do 13 let vyrůstal v dětském domově. Na základní škole i v učilišti měl problémy s chováním, byl drzý, měl absence, požíval alkohol. Ve výkonu

³⁶ WEISS P. *Sexuální deviace – Klasifikace, diagnostika a léčba*. 1. vyd. Praha: Portál, 2002, 47. s. ISBN 80-7178-634-9

³⁷ WEISS P. *Sexuální deviace – Klasifikace, diagnostika a léčba*. 1. vyd. Praha: Portál, 2002, 51 s. ISBN 80-7178-634-9

trestu bylo zjištěno sebepoškozování, zneužívání léků. Pohlavní život zahájil ve 14 letech, uvádí několik desítek sexuálních partnerek, často za peníze, poslední rok žil s družkou. Měli časté konflikty, sexuálně si nerozuměli, prý na ni neměl chuť. Zamilován nikdy nebyl. Něhu k ženě nikdy neprojevoval, „máma mě taky nehladila“. Ve vazbě měl poluční sen spojený s bitím neznámé ženy.

V 19 letech se vloupal do rodinného domku s úmyslem krást, našel tam 30letou ženu. Zbil ji, dostal na ni vztek, který si neuměl vysvětlit. Z domu poté nic nevzal a odešel. Uvádí, že když potom viděl ženskou, rozbušilo se mu srdce a měl chuť ji uhodit. Jednou mu družka vynadala, utekl do parku, šla tam nějaká žena, on ji doběhl a uhodil do obličeje.

První znásilnění provedl ve 23 letech, poté, co začalo docházet k hádkám s partnerkou. Zhnusila se mu, souložit s ní nemohl. Nadávala mu, že je špatný milenec, cítil se ponížený. Odešla s pocitem vzteku večer z domu, viděl na ulici jít asi 25letou ženu. Sledoval ji, na opuštěném místě ji doběhl, ze zadu uchoпил za ramena, otočil čelem k sobě, ke krku jí přiložil otevřený kapesní nůž, pohrozil zabitím. Pak ji zatáhl za ruku do plechové boudy, přikázal jí, aby se svlékla, poté s ní souložil ze zadu. Měl erekci už od chvíle, kdy ji předtím držel za prsy. Nedošlo však k uspokojení, tak toho zanechal, „byla to asi nějaká děvka, vždyť sama ještě přirážela“, a odešel. Dál chodil po městě, už byla noc, potkal další asi 30letou ženu, beze slova ji uchoпил ze zadu za prsy, řekl jí nějakou hrozbu a přiměl ji, aby s ním šla za garáž. Tam ji uhodil pěstí, zasadil jí snad čtyři rány. Krvácela. Pak ji otočil, přinutil kleknout. Svlékl jí kalhoty a kalhotky. Brečela, on s ní souložil.

Dalšího útoku se dopustil po třech letech od této první série útoků, mezitím byl dva roky ve výkonu trestu za loupež. V inkriminovaný den chodil večer po ulicích, byl v napětí, cítil vztek na ženy. Viděl 19letou dívku vystoupit z autobusu. Sledoval ji až k domu, tam na ni zaútočil. Prožíval hrozný vztek a měl potřebu dívku zbít. Tloukl ji dlaněmi do obličeje, krvácela, brečela, to ho vzrušilo. Zatáhl ji do křoví, přikázal jí, aby se svlékla, pak se i sám obnažil, poručil jí, aby vzala jeho penis do úst a provedla mu felaci. Poté ji uhodil pěstí do hlavy, ona spadla. Pak utekl směrem k domovu, ale napadlo ho vrátit se zpět. Nehybná dívka krvácející z obličeje dosud ležela na místě činu. Nechal ji tam a odešel domů. Večer souložil s družkou. Ta ho pak příští den oznámila na policii, poté co našla jeho zakrvácenou košili a slyšela zprávu o nález mrtvoly oběti.

Tvrdí, že o sobě ví, že ho odpor partnerky silně sexuálně vzrušuje. Nejlépe se cítí, když ho žena od sebe odhání, tahá se s ním, vzruší ho, když mu odstrkuje ruce. Při koitu preferuje polohu a tergo (zezadu). Při falometrickém vyšetření byla u obviněného diagnostikována patologická sexuální agresivita.³⁸

³⁸ WEISS P. *Sexuální deviace – Klasifikace, diagnostika a léčba*. 1. vyd. Praha: Portál, 2002, 47 – 48 s. ISBN 80-7178-634-9

3.2.6 Agresivní sadismus

Agresivní sadisty většina vědců rozlišuje na několik skupin, jsou to ti, kteří směřují k osahávání klínu oběti, dále jsou to ti, kteří usilují o genitální spojení a nakonec ti, kteří usilují o znehybnění oběti.

Vůbec za nejhorší a nejnebezpečnější můžeme považovat ty pachatele, kteří pro dosažení vzrušení potřebují objekt svého zájmu před stykem během něho či místo něj učinit nehybným. Do této kategorie můžeme zařadit i většinu sexuálních vrahů. Pachateli obvykle nejde o záměrné usmrcení oběti, nýbrž o její znehybnění.

Pro tyto devianty je důležité především možnost s oběťmi libovolně manipulovat. Někteří z nich po činu poškozují genitál oběti, uřezávají části jejich těla (prsa, genitál), později s nimi masturbují či je pojídají (nekrofilní sadismus).³⁹

3.2.6.1 Agresivní sadisté

Většina sadistických vrahů jsou sociálně izolovaní, introvertní, pruderní, často závislí na matce. Zřídka kdy se u těchto pachatelů objeví alkoholová či drogová závislost. Tito devianti začínají většinou vraždit ve věku do 30 let. Jejich oběťmi jsou většinou ženy, které jsou pečlivě vytypované.

U agresivních sadistů, se často můžeme setkat i s dalšími sexuálními deviacemi jako jsou například voyeurismus, fetišismus nebo transvetisismus.

Agresivní sadisty bychom dále mohli charakterizovat jako muže s nižším vzděláním, vykonávající nekvalifikované zaměstnání, většinou s nižším IQ. Porucha osobnosti je u pachatelů tohoto činu diagnostikována spíše v menším procentu.

Sexuální agresori jsou za to většinou opatření velice bujnou fantazií (svazování oběti, mučení, poškozování), která bývá právě jednou z první příčin spáchání násilného

³⁹ WEISS P. *Sexuální deviace – Klasifikace, diagnostika a léčba*. 1. vyd. Praha: Portál, 2002, 58 s. ISBN 80-7178-634-9

trestného činu. Podle zjištění Grubina a Masona (1997), každý muž, který rozvíjí své sadistické fantazie, je pak později realizuje.

Kasuistika č. 3

Dosud netrestaný 40letý muž, ženatý, otec tří dětí, vyučený knihtiskař, byl obviněn z vraždy 19leté, jemu neznámé ženy, které vnikl do bytu na základě jejího inzerátu v novinách. Podle obžaloby ji poté usmrtil dvěma údery lahví do hlavy a nejméně patnácti bodnými ranami do hrudi kuchyňským nožem. Domovní prohlídka v bytě posuzovaného zajistila velké množství korespondence s různými ženami, s erotickým i pornografickým obsahem. Vyšetřováním bylo zjištěno, že obžalovaný na základě inzerátů navštěvoval desítky žen, jimž se vydával za firemního agenta a nabízel finanční odměnu za pohlavní styk. Ačkoli v dopisech používal expresivní výrazivo a sadomasochistická témata, svědkyním se v kontaktu jevil jako nespěšný a zakřiknutý. Jen vzácně se svědkyně zmiňovaly o jeho bezohledném chování během pohlavního styku.

Obviněný uvedl, že je z úplné rodiny s méně harmonickými vztahy, bez psychiatrické zátěže. Ve škole i v učení prospíval bez větších problémů, profesionálně se adaptoval. Od školního věku masturboval, začal poté, co sledoval v lese souložící páry. Užíval při onanii zvláštního nepříjemného aranžmá – masturboval zasunováním penisu do různých předmětů, například do láhve od mléka. Od 15 do 17 let se přechodně femininně identifikoval a prakticoval fetišisticko-transvestitický rituál – oblékal si matčino prádlo a onanoval u toho. První koitus zažil ve 23 letech. Další sexuální partnerku poznal jako 27letý, stala se jeho manželkou. Po deseti letech manželství původně časté pohlavní styky prořídly a obviněný začal rozvíjet prostřednictvím inzerce erotickou korespondenci s desítkami cizích žen. Začal si dávat do novin seznamovací inzeráty, v nichž psal, že je doma nepochopený, poté navazoval kontakty s těmi ženami, které se mu přihlásily, s některými z nich měl pohlavní styky. V dopisech jim někdy sliboval svázání, bičování, anální i orální styk.

V posledních letech jeho aktivitám předcházely erotické sny a masturbační představy, ve kterých zavírá neznámou dívku, kterou osloví na ulici, do sklepa obloženého dekami. „Ona tam musí být tak dlouho, dokud ho bude bavit. Zeptá se jí, zda se s ním bude milovat dobrovolně – když ano, má s ní orální i anální styk, když ne, strhá z ní šaty a nechá ji tam bez jídla a pití až do doby, kdy ona souhlasí. Pak, aby jí dal lekci, ji řetězy sváže do kozelce na hrazdě, poté s ní souloží tak, aby ji to bolelo. Pak ji odváže s tím, že nechce slyšet „ne“. V tom sklepe ji drží a souloží s ní, když má chuť, a to až do doby, kdy ona otěhotní. Poté ji pustí a přivede tam z ulice jinou, s ní pak dělá to samé.“ Masturbační fantazie tohoto charakteru se u něj objevily především poté, co si přečetl povídku Justine od markýza de Sade. Tam se taky dočetl o análním styku. Měl představu, že by si anální sex vyzkoušel s nějakou jinou ženou a pak by to zkusil s manželkou. Od počátku roku s sebou začal vozit i drát a gumové prsty – představoval si, že by některou z těch žen, s nimiž se seznamoval, nejdříve svázal, a až pak by s ní měl anální styk. Ona by se asi bránila, protože by ji to bolelo, proto by ji musel svázat.

Tímto způsobem se mu však nedařilo uvedené představy realizovat, protože když už tu ženu ze seznamovacího inzerátu poznal a povídal si s ní, neuměl si představit, že by proti ní použil násilí. Nakonec si řekl, že když to nejde normálně, že by to šlo s neznámou ženou – pohrozit jí, svázat a udělat to. Vybíral si pak inzeráty na práci nebo hlídání dítěte, u dvou žen byl, ale neměl odvalu k realizaci.

U oběti předstíral zájem o její inzerát, v němž nabízela pohlídání dítěte spolu se svým (její roční dítě bylo pak během vraždy celou dobu přítomno ve stejné místnosti v postýlce), dostavil se do jejího bytu k sepsání smlouvy, nicméně nečekaně, protože už byl vydrážděn neúspěšným obíháním několika adres v předchozích dvou dnech. Oba dva dny před kontaktem si představoval, jak některou ženu sváře a se znehybněnou uskuteční anální styk. Oběti hned nabídl pohlavní styk za úplatu, když houbařena začala vykazovat z bytu, uchopil láhev, uhodil ji opakovaně do hlavy. Ona však začala vstávat, podle vlastních slov ji potřeboval znehybnit, zasadil jí tedy řadu úderů přineseným nožem. Poté byl vyrušen sousedy, kteří přivolali policii.⁴⁰

3.2.7 Sadismus a masochismus

Sadismus získal svůj název podle francouzského spisovatele a filozofa z 18. století markýza A. de Sade (1740 – 1814), autora knihy Justine a Juliette, v nichž popisoval sexuální zkušenosti lidí, kteří získávali potěšení z bití a ponižování svých partnerů.⁴¹ U sadismu se dosahuje vzrušení dominancí, totální kontrolou, sadista je vzrušován utrpením své oběti a pocitem, že má oběť dokonale ve své moci a může si s ní dělat cokoli se mu zlíbí. Násilí, bolest, utrpení, sexuální a psychopatologická deviace, rány bičem, to jsou případné, obvyklé, tradiční představy, související s pojmem sadismus.⁴²

Naproti sadismu nám stojí masochismus, který by se dalo říci je takovým opakem sadismu. U masochismu je právě naopak vzrušení dosahováno totálním se odevzdáním se partnerovi, či svým ponižením nebo utrpením.

⁴⁰ WEISS P. *Sexuální deviace – Klasifikace, diagnostika a léčba*. 1. vyd. Praha: Portál, 2002, 63 – 64 s. ISBN 80-7178-634-9

⁴¹ WEISS P. *Sexuální deviace – Klasifikace, diagnostika a léčba*. 1. vyd. Praha: Portál, 2002, 64 s. ISBN 80-7178-634-9

⁴² Český rozhlas 85, (online), cit. 15. 4. 2008, dostupné na http://www.rozhlas.cz/vltava/ismy/_zprava/179368

Masochismus je nazván podle rakouského spisovatele z 19. století hraběte L. von Sacher-Masocha (1836 – 1895), autora knihy Venuše v kožiše, ve které popisuje potěšení z podrobení se.⁴³ Ve smyslu u sadismu a masochismu se jedná o typ chování, kde se jednoznačně směřuje k sexuálnímu vzrušení a uspokojení.

Sadismus a masochismus se často vyskytují společně proto se pro ně používá jednoslovného názvu „sadosochismus“. Jedinec se může chovat buď sadisticky nebo masochisticky popřípadě se mohou vystřídat role.

Sadosochistické aktivity se u heterosexuálů i homosexuálů nejčastěji vyskytují ve formě tzv. partnerského sadosochismu, kde jsou potřeby partnerů komplementární, odehrávají se za vzájemného souhlasu a bez pocitů studu či viny.⁴⁴ Praktiky, které sadosochisté využívají ke svému uspokojení bývají různé (bičování, (sebe)svazování, znehybňování nebo také různé výměny rolí).

Sadisté i masochisté mohou vyvrcholení dosáhnou již při samotné představě, co se masochistů týče ponižování bolesti a u sadistů představa svazování či jiné podobné aktivity. Vyvrcholení se dostavuje i při hrátkách masturbací buď za svojí nebo partnerovi pomoci.

Pacienti trpící touto deviací většinou vyhledávají podobně nebo stejně zaměřené osoby, dále navštěvují dnes již otevřené kluby, přímo pro osoby sadosochisticky zaměřené. Pro širší veřejnost nebývají nebezpeční. Ojediněle se může vyskytnout případ, že jeden z partnerů může být více sadosochisticky zaměřen a nutí k tomu i svůj protějšek.

Jak plyne z výzkumů, u mužů jsou fantazie spíše sadistické a u žen spíše masochistické. Asi třetina žen a více než polovina mužů má fantazie spojována s přivazováním či svazováním partnera.

⁴³ WEISS P. *Sexuální deviace – Klasifikace, diagnostika a léčba*. 1. vyd. Praha: Portál, 2002, 64 – 65 s. ISBN 80-7178-634-9

⁴⁴ WEISS P. *Sexuální deviace – Klasifikace, diagnostika a léčba*. 1. vyd. Praha: Portál, 2002, 65 s. ISBN 80-7178-634-9

4.3 Deviace v objektu

Do této kategorie sexuálních deviací můžeme především zařadit pedofilii, fetišismus a transvestitismus.

4.3.1 Pedofilie

Název vychází z řeckého „pais“ hoch nebo dítě a z řeckého „philos“ milovník. Pedofil je tedy milovník dětí. *Pedofilové jsou lidé, kteří preferují jak fyzickou nezralost objektu, tedy nepřítomnost sekundárních pohlavních znaků (chybění pepického ochlupení a prsů u dívek, u homosexuálních pedofilů například nepřítomnost ejakulace, ochlupení), tak i jeho dětské chování.*⁴⁵ Nejčastější zaměření pedofilů bývá od 5-12 let. Pedofilii můžeme rozdělit do tří skupin, heterosexuální, homosexuální a bisexuální.

Heterosexuální pedofilové z největší části preferují dívky kolem nižšího věku tj. 6-11 let. Naproti tomu pedofilové homosexuální upřednostňují spíše starší chlapce, s věkem okolo 12 let.

Podle některých autorů bývají pedofilové sociálně nezralí, proto preferují sexuální uspokojování s dětmi. Bojí se a nechtějí navázat vztah se zralou a dospělou ženou.

S touto sexuální deviací se pojí ještě další parafilie, jako je hebefilie (zaměření se na dívky se znaky pohlavního dospívání – s náznakem prsů, pubického ochlupení) nebo efebofilie (zaměření na chlapce se znaky pohlavního dospívání, pubické ochlupení, popřípadě ejakulace).

4.3.1.1 Pachatelé trestného činu pedofilie

Pachatelé těchto sexuálních agresí vůči dětem či dospívajícím jsou buď nedevariantní muži, u nichž základní porucha spočívá spíše v oblasti osobnostní či charakterové (dětský objekt si volí jako náhradní). Nebo se jedná o pachatele deviantní,

⁴⁵ WEISS P. a kol. *Sexuální zneužívání dětí*. 1 vyd. Praha: Grada Publishing, 2005, 14 s. ISBN 80-247-0929-5

což jsou většinou pedofilně orientovaní sexuální agresoři či pedofilní sadisté (jedinci s kombinovanou deviací). Ti potom přímo preferují překonávání odporu či trýznění dětské oběti.

Pedofilní delikventi jsou nejčastěji středního věku okolo 40. U těchto pachatelů jsou velmi často diagnostikovány poruchy osobnosti, například psychopatie, neurózy, mentální defekty. Někdy se pedofilové žení velmi účelově s rozvedenými ženami vychovávajícími děti v preferovaném věku. Tato situace nemusí být uvědomělá, nicméně vede často k aktivitám s nevlastními dětmi.

Kazuistika č. 4

Explorand je 37letý fyzicky zdravý muž, otec jednoho dítěte, jednou trestaný pro pohlavní zneužívání, v minulosti již také znalecky zkoumaný. Nyní znovu stíhaný a znalecky zkoumaný pro pohlavní zneužívání, kterého se měl dopustit na své nevlastní osmileté dceři.

Jeho dětství a dospívání byly od počátku narušeny chyběním otce. Byl vychován prarodiči. Pobyt u nich sice subjektivně zažíval dobře a frustrován se tam ničím necítil. V deseti letech musel pro babiččino onemocnění odejít do matčiny domácnosti, kde se nikdy nespřátelil s jejím novým manželem. Přejít vedl až k jeho „zhroucení“, k propadnutí ve škole. Přes nesnáze se ale nakonec dokázal vyučit dřevomodelářem a poté rok v profesi pracoval. Potom zastával jiné práce, včetně nekvalifikovaných. Nyní pracuje jako skladový dělník. Nikdy prý neměl na pracovištích problémy, v souladu s tímto tvrzením byl i vysoce pozitivní posudek současné nadřízené.

Pokud jde o explorandův pohlavní život, párovou sexualitu zahájil pozdě, až v 25 letech. Po prvním styku měl víceroční přestávky. Oženil se potom na inzerát až ve svých 35 letech. Podle tvrzení jeho manželky byl jeho zájem o koitus v průběhu celého manželství velmi malý. Sám explorand naopak nízkou frekvencí styků vysvětluje problémy na straně manželky, kterými měla reagovat na jeho ejakulační dysfunkci. S manželkou se seznámil na inzerát, ve kterém napsal, že dítě není překážkou. Ona se k němu nastěhovala. Po půl roce soužití se vzali, to již čekali dítě. Manželství bylo jinak spokojené. Po narození syna museli k němu často vstávat, byli dost unavení, styky měli jednou do měsíce. Erekcí explorand někdy míval, ale ani při souloži, ani při nekostálním dráždění u něj nedocházelo k ejakulaci. Později měli styky ještě méně a v posledním půlroce již nedocházelo ani k erekci. Podle manželky v té době uvažovali o vyhledání odborné pomoci, ale sexuologa nakonec nenavštívili.

V minulosti se dopustil pohlavního zneužívání na tříleté holčičce sousedů, která mu předtím byla občas svěřována k hlídání. Znalcům, kteří tenkrát zkoumali jeho duševní stav, popřel vše, co by svědčilo pro sexuální deviaci. Falometrické vyšetření nepřineslo žádný validní výsledek a psychologické vyšetření, provedené psycholožkou nepracující v oblasti sexuálních deviací, také nepřineslo nic, co by diagnózu deviace potvrdilo.

Nyní byl exporand znovu stíhán proto, že měl svou nevlastní osmiletou dceru pohlavně zneužívat. Měl ji opakovaně osahávat na přirození, nutit ji močit do jeho dlaní, olizovat a sát mu přirození až do vyvrcholení a poté sát jeho ejakulát, nasazovat mu prezervativ na ztopořený úd. Měl poškozené zasunovat do pochvy a konečníku tyčinku s vatovým tamponkem na čištění uší, nutit ji zaujímat různé pozice, při kterých ji fotografoval. Někdy na jejím těle simuloval soulož až do vyvrcholení. Nutil ji sledovat pornokazety na videu. S těmito fakty se měl poškozená svěřit nejprve bybičce, poté matce, explorandově manželce. Ta s ní navštívila krizové centrum, které trestní stíhání iniciovalo.

Sám exporand uvedl, že když si na něj poškozená sedla, objala ho a líbala na ústa, bylo mu hezky, připadalo mu, jako by se miloval se ženou, bylo to něžné. Koupala se s ním, sama mu sahala na penis, je možné, že měl erekci, bylo mu to příjemné. Fotografování sama chtěla, lehla si a roztáhla nohy, on jí jen řekl, aby je roztáhla pořádně. Když ji po koupání utíral, sahal jí na genitál, když ji koupal, genitál jí roztáhl a vyčistil. Sahal jí na něj, i když si hráli. Když ji sprchoval ve vaně, močila mu do ruky sama, chtěl ji naučit chodit močit na záchod. Líbilo se mu, když běhala nahá. Hrál si s ní, učil ji poznávat svět, její svět mu byl blízký. Dívali se spolu na pohádky, četl jí pohádkové knížky.

Připouští, že od 20 let jsou jeho masturbační fantazie spojeny s představou asi 8 – 12letých dívek. V představách se s nimi mazlí, přitahuje ho na nich jejich bezprostřední nevinné chování. Byly to představy dívek, které potkal na ulici, nebo představy spolužaček ze základní školy. Samotného ho štválo, že ho vzrušují malé holky, ale držel to pod kontrolou, říkal si, že to udrží, zneklidňovalo ho to však. Báł se vyhledat pomoc, i když o sobě věděl, že je pedofil.⁴⁶

4.3.1.2 Incest

U pachatelů incestních činů, tedy pohlavního styku s blízkou pokrevně příbuznou osobou, je diagnóza parafílie ve smyslu pedofílie naprosto výjimečná. Většinou jde o muže, u nichž je projevem jiné než sexuální patologie – tedy poruchy osobnosti.

Výzkumy se shodují ve zjištění, že nejčastěji je odhalován a postihován výskyt incestu typu otec – dcera, eventuelně nevlastní otec – dcera (zde se někdy mluví o tzv. nepravém incestu či pseudoincestu), naopak incestní styk mezi matkou a synem či matkou a dcerou jsou spíše výjimečné.

⁴⁶WEISS P. *Sexuální deviace – Klasifikace, diagnostika a léčba*. 1 vyd. Praha: Portál, 2002, 77 – 79 s. ISBN 80-7178-634-9

4.3.2 Fetišismus

V případě fetišismu jde o erotické zaměření na neživé předměty nebo na části těla, které zastupují normální sexuální objekt.⁴⁷ Slovo fetiš pochází z portugalského slova „feticó“, kde označovalo umělecký artefakt s erotickým symbolickým obsahem.

Fetišismus je nutné odlišit od naprosto normální preference některých fyzických atributů nebo částí těla, obvykle ňader, hýždí či nohou. O fetišismu se dá mluvit, pokud je nejdůležitější nebo bezpodmínečnou podmínkou sexuálního vzrušení.

Zaměření na části těla jsou úplně normální ve většině populací, fetišistický charakter má pouze v případech, kdy zájem o tyto specifické části naprosto převáží zájem o partnerku a o její tělo jako celek. Zalíbení se v končetinách může mít občas zvláštní podoby, jako je preference hrbatých žen či partnerek s amputovanou končetinou.

Pro fetišisty jsou důležité neživé předměty nebo také specifické látky jako je latex, kůže, černá lesklá umělá hmota. Nebo prodloužené části těla jako oblečení, prádlo a boty.

Důležitým znakem fetiše je jeho předchozí použití. Například fetišista prádla potřebuje použít ženské kalhotky nebo podprsenku, s nimiž masturbuje, čichá k nim popřípadě si je obléká a představuje si jaká žena je nosila. Podprsenka či kalhotky zakoupené v obchodě fetišistu ke vzrušení nedovedou. Trestně proto bývají stíháni za krádeže, kterých se dopouštějí právě při získávání preferovaných kusů prádla.

Kazuistika č. 5

Znalecky byl vyšetřen 49letý muž, absolvent střední průmyslové školy, rozvedený, obviněný z trestných činů krádeže, kterých se dopustil tím, že na různých místech odcizoval dámské tašky, a to celkem asi ve 40 případech.

Obviněný při vyšetření uvedl, že byl v minulosti trestán opakovaně, a to vždy za krádeže. Onanoval asi od 16 let, od té doby měl i zájem o dívky. Nedokázal se však s nimi sblížit, měl pocity méněcennosti. Míval trému, jakmile začala známost mířit k sexu. Ve 24 letech se seznámil se svou pozdější ženou, chtěla ho svést, on o to neměl zájem. Sbližování bylo

⁴⁷ WEISS P. *Sexuální deviace – Klasifikace, diagnostika a léčba*. 1. vyd. Praha: Portál, 2002, 93 s. ISBN 80-7178-634-9

pomalé, dlouho ji ani nepolíbil. Při společném spaní se obnažil a vzájemně osahávali, ale nesouložili. Teprve asi za půl roku podvolil naléhání partnerky ke koitu, při něm nedělal pelvické pohyby. Ve 27 letech se s ní oženil. Po svatbě byly vztahy celkem dobré, ale po porodu dítěte ho žena začala sexuálně odmítat, přivolila ke styku jen asi jednou měsíčně. Tehdy začal onanovat s jejími věcmi, s kalhotkami a podprsenkou. V zaměstnání se jeho kolegyně převlékaly a praly si prádlo, začal jim ho krást k těmto účelům. Když se provalilo, že tam někdo krade prádlo, přestal s tím a od té doby kradl tašky v obchodech. Všiml se totiž, že ženy v nich často nosí své prádlo. Bez prádla už tehdy neonanoval. Po čtyřech letech těchto aktivit byl přichycen a odsouzen, žena se s ním během výkonu trestu nechala rozvést.

Druhou partnerku si našel na inzerát jako 43letý. I tato žena ho musel k první souloži sama dovést. Později byl u ž i sám iniciativní. Když byl v její blízkosti, puzení po prádle bylo slabší. Ona sama s ním jako se sexuálním partnerem nebyla spokojená, trpěl předčasnou ejakulací. S krádežemi prádla začal znovu po tom, co si našel práci v jiném městě a domů dojížděl jen na víkendy. Vytypoval si vždy nějakou ženu, která se mu líbila, a sledoval ji. Pokud si v obchodě odložila kabelku, on ji rychle odnesl, v některém z blízkých domů vysypal. Pokud v ní našel prádlo, hlavně kalhotky a podprsenku, odvezl si ho na ubytovnu. Tam je žmolal, čichal k němu, přikládal si ho k obličejí, onanoval s ním, pak si do něj utíral semeno. Neoblékal je. Představoval si ženu, které prádlo odňal. Onanoval s ním několik dnů, pak je vyhodil nebo spálil. Sám obviněný si byl vědom patologické motivace svého chování a v době trestního stíhání nastoupil dobrovolně sexuologickou léčbu.⁴⁸

4.3.3 Transvestitismus

Termín je utvořen z latinských slov trans – přes, a vestit – šat. Vzrušením je u této deviace dosahováno převlékáním se do šatů opačného pohlaví a eventuálně i vystupováním v roli opačného pohlaví. Pocit příslušnosti k vlastnímu pohlaví přitom nebývá podstatně narušen, muž se i přes dámské oblečení a vystupování cítí i nadále mužem, obvykle působí i dostatečně maskulinním dojmem.

V tomto se transvestité zásadně liší od transsexuálních, u nichž nacházíme plné rozpojení biologického a psychologického pohlaví. Transsexuálové se skutečně cítí

⁴⁸ WEISS P. *Sexuální deviace – Klasifikace, diagnostika a léčba*. 1. vyd. Praha: Portál, 2002, 95 – 96 s. ISBN 80-7178-634-9

vnitřně příslušníky opačného anatomického pohlaví. Transsexualismus je tedy poruchou sexuální identity a neřadí se k sexuálním deviacím v pravém slova smyslu.⁴⁹

Většina transvestitů je v zásadě schopna navázání normálního partnerského vztahu, ale pohlavní styk se ženou jim obvykle nepřináší skutečné uspokojení a často ani nemají výraznější potřebu sexuálního vybití. Z hlediska sexuální orientace jde zpravidla o heterosexuály, mají však málo partnerských a heterosexuálních zkušeností.

⁴⁹ WEISS P. *Sexuální deviace – Klasifikace, diagnostika a léčba*, 1. vyd. Praha: Portál, 2002, 97 s. ISBN 80-7178-634-9

Závěr

Pachatele páchající mravnostní trestné činy bychom mohli zařadit do několika skupin. Co vlastně stojí za pácháním těchto trestných činů? U každého sexuálního delikventa to může být velice specifické.

Podle mého názoru největší roli hraje dětství pachatele, v jakém prostředí vyrůstal, jak se k němu jeho rodina stavěla (pokud vůbec nějakou měl). Pachatelé jsou obvykle lidé s nižším vzděláním, provádějící nekvalifikované profese.

U násilných trestných činů jako je například znásilnění pachatel většinou bývá závislý na alkoholu či jiných návykových látkách a jeho chování provází i silná agresivita, vztek a zlost k sobě samému či vůči okolí.

Hlavním tématem je, zda-li za pácháním mravnostních trestných činů stojí lidé s poruchy osobnosti nebo osoby vážně psychicky nemocné. Poruchy osobnosti u deviantů bývají většinou pouze následkem či vedlejším produktem sexuální odlišnosti. Rozhodně můžeme zkonstatovat, že deviace výrazně ovlivňuje psychický a osobnostní vývoj jedince, proto u takové osoby můžeme v některých případech sledovat poruchu osobnosti.

Dále musíme rozlišit pachatele na deviantní a nedevariantní. Pachatelé sexuálně deviantní se dopouštějí mravnostních trestných činů mnohem méně než pachatelé nedevariantní. Pachatelé deviantní, kteří o své deviaci vědí, většinou s ní také dokáží žít. Mnohdy uzavírají normální partnerské či manželské svazky a zakládají rodiny. Jejich podíl na páchání mravnostních trestných činů je podstatně menší než u pachatelů nedevariantních. U ostatních pachatelů páchajících mravnostní trestné činy je velice pravděpodobné, že můžou trpět nějakou poruchou osobnosti, popřípadě zvýšenou agresivitou.

Hlavní cíl a zaměření na které jsem chtěla ukázat tímto dílem je vyvrátit názor laické veřejnosti, že pácháním mravnostních trestných činů se dopouštějí právě sexuální devianti. V naprosté většině případů páchání těchto trestných činů jsou pachatelé nedevariantní.

Tuto práci jsem dále chtěla podložit různými statistikami a kazuistikami o páchání trestných činů právě osob s poruchou osobnosti. Bohužel tato oblast je pořád málo probádána a žádné takové statistiky zatím nejsou dostatečně publikovány, ještě pořád chybí kvalitní výzkum na toto téma, celou věc jsem ověřovala pomocí e-mailu s předním odborníkem z oboru sexuologie prof. PhDr. Petrem Weissem Ph. D.

Já sama jsem práci pojala spíše jako teoretickou, nikoliv výzkumnou, proto zde neuvádím žádné vlastní průzkumy a dotazníky.

Seznam použité literatury

Literární zdroje

1. ČÍRTKOVÁ L., *Kriminální psychologie*, Praha: Eurounion s. r. o., 1998, 255 s., ISBN 80-85858-70-3
2. PhDr. NEVŘALA J., *Forenzní psychologie, vybraná témata*, Ostravská univerzita v Ostravě 2003, 84 s., ISBN 80-7042-260-2
3. NOVOTNÝ O., ZAPLETAL J. a kol., *Kriminologie*, Praha: ASPI Publishing s. r. o., 2004, 452 s., ISBN 80-7357-026-2
4. RYBÁROVÁ E. a kol., *Psychologie a pedagogika*, Praha: Avicenum, 1988, 512 s., ISBN 08-054-88
5. SMÉKAL V., *Pozvání do psychologie osobnosti*, Brno: BARRISTER PRINCIPAL, 2004, 523 s., ISBN 80-86598-65-9
6. ŠTEFANOVIČ J., GREISNER J., *Psychologie*, Praha: Avicenum, 1985, 256 s., ISBN 08-064-85
7. WEISS P., *Sexuální deviace – Klasifikace, diagnostika a léčba*, Praha: Portál, 2002, 360 s., ISBN 80-7178-643-9
8. WEISS P. a kol., *Sexuální zneužívání dětí*, Praha: Grada Publishing, a. s., 2005, 264 s., ISBN 80-247-0929-5

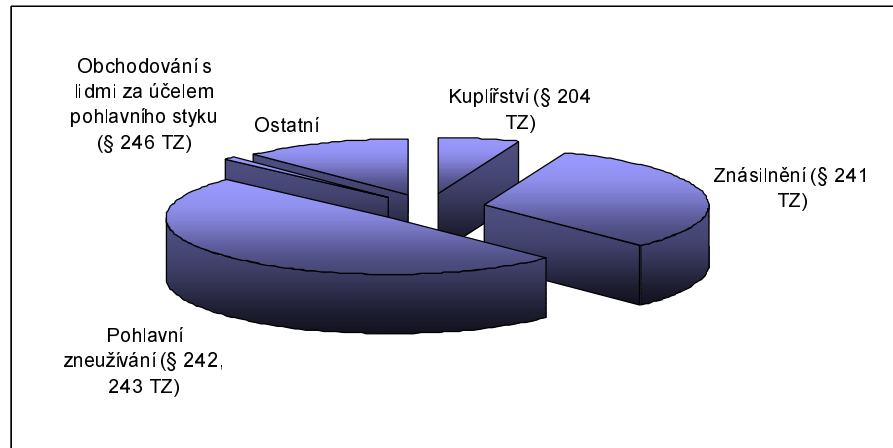
Elektronické zdroje

1. ČESKÝ ROZHLAS 85 (online), cit. 15. března 2008, Dostupný z http://www.rozhlas.cz/vltava/ismy/_zprava/179368
2. HELPSURVIVORS (online), cit. 15. dubna 2008, Dostupný z http://www.helpsurvivors.estranky.cz/stranka/pachatele_incestu
3. PORUCHY OSOBNOSTI (online), cit. 22. března 2008, Dostupný z http://www.plhb.cz/Poruchy_osobnosti.html
4. PSYCHOPORADNA (online), cit. 22. března 2008, Dostupný z <http://psychoporadna.cz/cz/clanky/poruchy-osobnosti/67.html>

5. ROZHOVOR O DOMÁCÍM NÁSILÍ (online), cit. 15. dubna 2008, Dostupný z http://www.dejavu-clanky.estranky.cz/clanky/psychologie/rozhovor-o-domacim-nasili-i_
6. SALLY ANEB PSYCHOLOGIE PRO LAIKY, (online), cit. 22. března, Dostupný z <http://sally.sovpag.com/clanek.php?id=1291>
7. SEXUÁLNĚ. CZ, (online), cit. 14. 2008, Dostupný z <http://www.sexualne.cz/novinky/?id=166&odb=1>
8. SEXUÁLNÍ ÚCHYLKY (online), cit. 14. dubna 2008, Dostupný z <http://www.sexualne.cz/novinky/?id=166&odb=1>

Přílohy

Graf I Struktura registrovaných mravnostních trestných činů v ČR v roce 2002⁵⁰

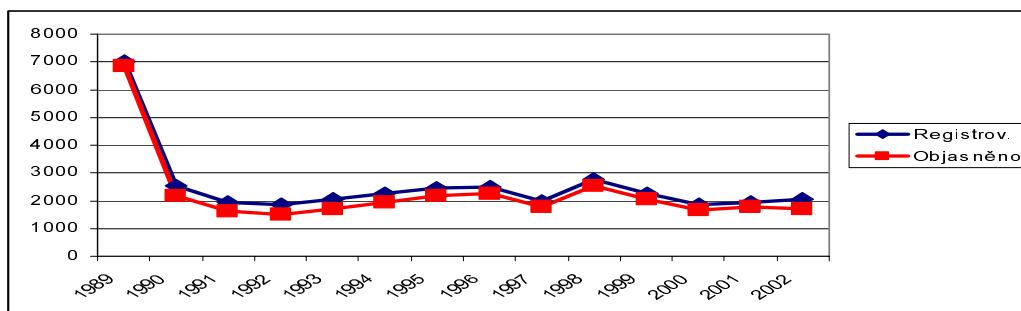

Trestný čin	Počet	Procenta
Kuplířství (§ 204 TZ)	116	5,7
Znásilnění (§ 241 TZ)	653	31,9
Pohlavní zneužívání (§ 242, 243 TZ)	1001	49,4
Obchodování s lidmi za účelem pohlavního styku (§ 246 TZ)	15	0,7
Ostatní	251	12,3
Celkem	2046	100

Pramen: policejní statistika

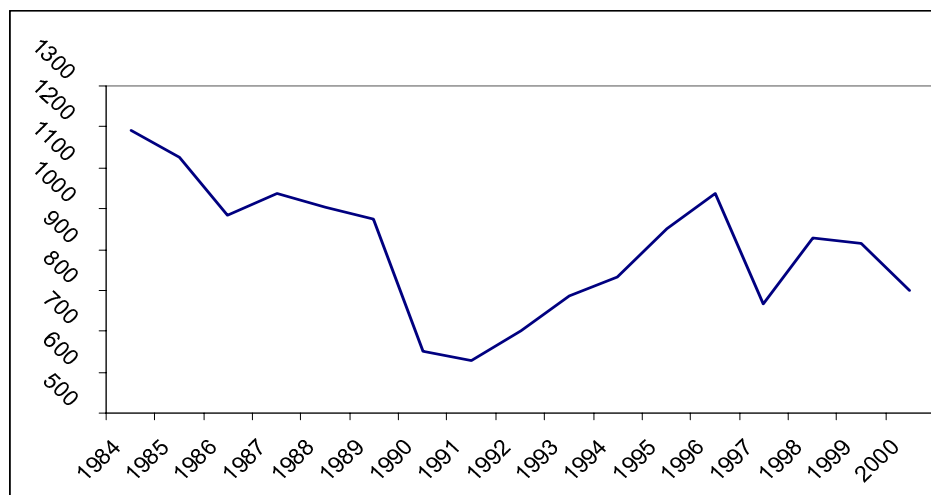
⁵⁰ Novotný O., Zapletal J. a kol. *Kriminologie. 2.* přeprac. vyd. Praha: ASPI Publishing, 2004, 305 s. . ISBN 80-7357-026-2

Graf II Dynamika registrovaných mravnostních trestních činů v ČR v letech 1989 – 2002⁵¹

	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Registrov.	7004	2521	1924	1848	2048	2240	2457	2484	2000	2771	2239	1856	1955	2046
Objasněno	6853	2164	1613	1497	1693	1929	2165	2242	1777	2544	2050	1678	1780	1716

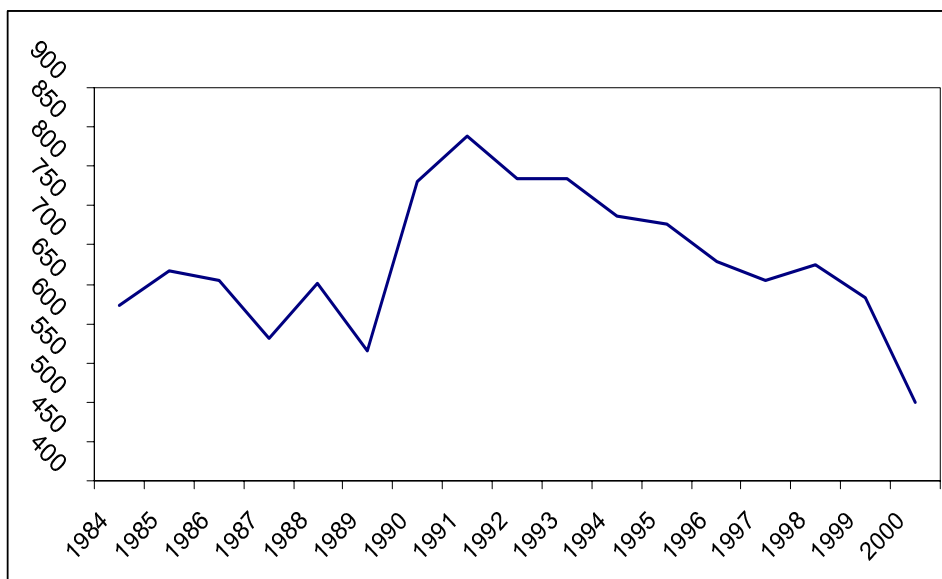
Graf III Počty trestných činů sexuálního zneužívání v ČR v letech 1984 – 2000⁵²

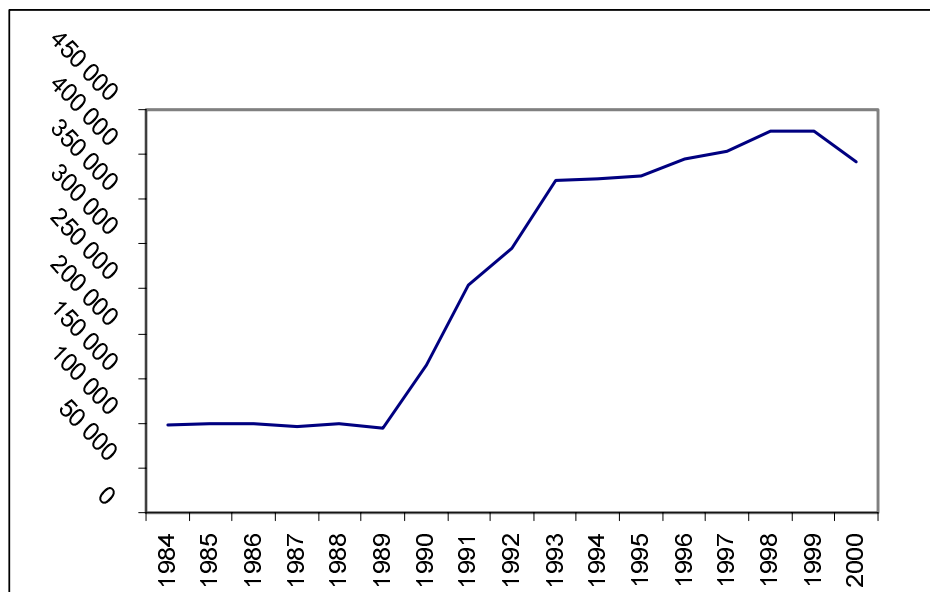
⁵¹ NOVOTNÝ O., ZAPLETAL J. a kol. *Kriminologie*, 2. přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2004, 306 s. ISBN 80-7357-026-2

⁵² WEISS P. *Sexuální deviace – Klasifikace, diagnostika a léčba*. 1. vyd. Praha: Portál, 2002, 214 s. ISBN 80-7178-634-9

Graf IV Počty trestných činů znásilnění v ČR v letech 1984 - 2000⁵³

Graf V Počty trestných činů v ČR v letech 1984 – 2000 (celkem)⁵⁴

⁵³ WEISS P. *Sexuální deviace – Klasifikace, diagnostika a léčba*. 1. vyd. Praha: Portál, 2002, 214 s. ISBN 80-7178-634-9

⁵⁴ WEISS P. *Sexuální deviace – Klasifikace, diagnostika a léčba*, 1. vyd. Praha: Portál, 2002, 215 s. ISBN 80-7178-634-9

Tab. 1 Srovnání mravnostní a obecné kriminality v ČR 1984 – 2000⁵⁵

Rok	Pohlavní zneužívání	Znásilnění	Celkem tr. činů
1984	1192	623	97 374
1985	1126	667	99 579
1986	983	654	98 986
1987	1038	582	96 951
1988	1003	651	99 097
1989	975	565	93 987
1990	651	781	165 499
1991	627	839	253 348
1992	700	784	294 592
1993	787	785	371 662
1994	831	736	372 123
1995	951	726	375 630
1996	1038	678	394 267
1997	768	655	403 654
1998	927	675	425 930
1999	915	634	426 626
2000	799	500	391 469

Tab. 2 Objasněnost trestných činů v letech 1996 – 2000 (v procentech)⁵⁶

Rok	Pohlavní zneužití	Znásilnění	Obecná kriminalita
1996	93	83	41
1997	92	81	42
1998	94	80	44
1999	95	83	45
2000	94	82	44

⁵⁵ WEISS P. *Sexuální deviace – Klasifikace, diagnostika a léčba*. 1. vyd. Praha: Portál, 2002, 215 s. ISBN 80-7178-634-9

⁵⁶ WEISS P. *Sexuální deviace – Klasifikace, diagnostika a léčba*. 1. vyd. Praha: Portál, 2002, 216 s. ISBN 80-7178-634-9

Abstrakt

KAŠPÍRKOVÁ, L., *Pachatelé mravnostních trestných činů: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií o. p. s., 2008. 53 s. Vedoucí bakalářské práce
Mgr. Petra Adamová a prof. Dr. Josef Dolista Ph. D, Th. D.

Klíčová slova: Pachatelé mravnostních trestných činů, poruchy osobnosti, sexuální deviace

Práce se zabývá porovnáním zda-li se dopouštějí páčáním mravnostních trestných činů lidé s poruchami osobnosti nebo osoby vážně psychicky nemocné. Dále je v práci rozebírán podíl páčání trestných činů ženami v porovnání s muži, při čemž jednoznačně při páčání trestných činů tohoto typu vedou muži.

Tato práce se dále zabývá problémem poruchy osobnosti, charakteristikou poruchy osobnosti a několika vybranými typy poruch osobnosti v závislosti na páčání mravnostních trestných činů.

V závěru práce jsou rozebrány jednotlivé sexuální deviace, jejich jednotlivý rozbor a charakteristika pachatelů.

V konečné fázi práce jsem došla k závěru, že mravnostních trestných činů se spíše dopouštějí pachatelé s nedevariantním chováním než pachatelé s deviantním.

Statistiky na toto téma ještě nejsou řádně rozpracovány, proto je nebylo možno převzít a uvést.

Abstract

KAŠPÍRKOVÁ, L., *Offenders of morality crime delicts: bachelor work*
České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií o. p. s.,
2008. 53 p. master of bachelor work Mgr. Petra Adamová and prof. Dr.
Josef Dolista Ph. D, Th. D.

Keys words: Offenders of morality crime delicts, personality disorders, sexual deviation

In my bachelor work I deal with the question if the moral criminal offence is committed mostly by people with personality disorder or by people with serious psychological illness.

The next question in my work is if the criminal offence is mostly committed by men or by women.

Later on I analyze the problem of personality disorder, the characteristics of personality disorder and a few chosen types of personality disorder of people who committed a moral crime offence.

Then in my work I analyze individual sexual deviation and the characteristics of sexual deviation offenders.

At the end of my work I come to a conclusion that the moral criminal delicts are mostly committed by people with non-deviation behaviour then by people with deviation behavior.

Statistics for this topic aren't in semifinish, so I can't put it there.